

در گفت‌وگو با معاونین، مدیران و کارشناسان مناطق آزاد مطرح شد:

برنامه هفتم توسعه؛ ارتقاء ساختار مدیریت و تحدید مزیت‌های قانونی مناطق آزاد

صفحه ۵ و ۶ را بخوانید

هفته‌نامه اقتصادی، اجتماعی

اخبار روز
مناطق

شماره ۲۲۰ - دوشنبه
۲۹ خرداد ماه ۱۴۰۲
سال پنجم
۱۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

مورویه حسینی
صاحب امتیاز و مدیرمسئول

این همه هیاهو برای هیچ!

عده‌ای از کسانی که تقریباً با اغلب دبیران شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی دچار مشکل بوده‌اند طی چند هفته گذشته همچون خواب‌گزاران معبد آمون، در فضای مجازی جار و جنجال زیادی نمودند که ایها الناس مژدگانی دهید که منابع موقت، کالان بی‌مقار و زانان بی‌پاک خبر می‌دهند که در آینده خیلی نزدیک؛ دبیر شورایعالی تغییر خواهد کرد! مهم‌ترین مبنای ادعایشان نیز؛ استعفای دکتر حجت‌الله عبدالملکی جهت شرکت در انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی از ۱۹ تا ۲۵ خردادماه بود. اما امروز که در ۲۹ خردادماه ۱۴۰۲ شما مخاطب گرامی این مطلب را مطالعه می‌کنید، هنوز جناب عبدالملکی سکندار دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌باشد.

بی‌شک کسانی که درگیر مسائل مناطق آزاد هستند، به‌خوبی می‌دانند این نوع شائناژهای رسانه‌ای در دوره‌های پیشین نیز وجود داشت. هر شخصی به عنوان دبیر شورایعالی انتخاب شده، دقیقاً از فردای حضور او در ساختمان دبیرخانه، ساز رفتنش را برخی‌ها با آهنگ‌های گوش‌خراش و آزاردهنده می‌نواختند. گویی به این کار بیهوده، عادت کرده‌اند! اما تکرار چنین رویکردی در دولت‌های مختلف و در مورد افراد متعدد، حکایت‌گر داستان دیگری غیر از عادت است. احتمالاً برای اصحاب شایعه‌ساز، انجام این کار بی‌ثمر، خیلی هم بی‌حساب و کتاب نیست و به قول معروف کاسه‌ای زیر نیم کاسه پنهان است. در این راستا؛ طی ۱۰ سال گذشته، استمرار قوی جریان شایعه‌ساز همراه با جریان تخریب محیط قانونی و اقتصادی مناطق آزاد، چنین به ذهن متبادر می‌نماید که هر دو جریان، از یک آبشخور ریشه و سوزه می‌گیرند و به صورت گازانبری ثبات مدیریت، توسعه اقتصادی، جذب سرمایه‌گذاری و ارتقای موقعیت مناطق آزاد در ساختار اقتصادی ایران را به طور هماهنگ و مکمل همدیگر، با موفقیت تضعیف می‌نمایند!

ثبات مدیریت کلان در یک‌دهه گذشته در حوزه مناطق آزاد تبدیل به آرزو شده است؛ چراکه ربط و بی‌ربط، هر یکی، دو سال؛ یک نفر با اصحاب و اعوان‌اش به دبیرخانه می‌آید و تا می‌خواهد بر اوضاع و اطراف مسلط شود و به اقتضای شرایط و الزامات برنامه‌ریزی کند؛ می‌بیند دم درب خروج می‌باشد و قرار است شخص دیگری راه نرفته او را ادامه دهد. این بساط مدیریت نیمه‌کاره و کوتاه‌مدت، باعث دور افتادن مناطق آزاد از مسیر برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ملی و بین‌الملل‌گرایانه می‌گردد. همچنین در شرایط بی‌ثباتی مدیریتی؛ اغلب مدیران در مرکز و در سطح مناطق آزاد، گرفتار مسائل روزمره و حاشیه‌ای شده‌اند. با تثبیت چنین شرایط نابسامان و مخربی، نه تنها تحقق اهداف اصولی و قانونی مناطق آزاد به چالش کشیده می‌شود؛ بلکه این امر، پنهان به دست کسانی می‌دهد که دقیقاً با علم کردن همین عقیم‌اندگی از اهداف و رویاها؛ خود را محق بدانند و هر روز یک مزیت، قانون و ظرفیت مناطق آزاد را قبیچی کنند و آنها را همچون یک توپ پلاستیکی، به جاهای مختلف پرت نمایند. همین قوم در ادامه عملیات پیچیده روانی-رسانه‌ای قوی، مناطق آزاد را معابر قاچاق در پیش مردم و نهادهای حاکمیتی معرفی کرده و از قبل آن، خود و اقدامات غیراصولی، غیرقانونی و بعضاً خائنکارانه‌شان را توجیه عقلی، شرعی و قانونی می‌کنند.

بنابراین بررسی ارتباط جریان شایعه‌ساز با جریان سنتی و تخریب‌گر مناطق آزاد یک امر لازم و ضروری حتی برای نهادهای نظارتی است. با مشخص شدن به‌اصطلاح قرارگاه اصلی سیاستگذار و هماهنگ‌کننده این دو جریان، یعنی جریان شایعه و تخریب؛ مایشتر از قبل می‌توانیم از اهداف و برنامه‌های آتی‌شان مطلع شویم. حتی اگر نتوانیم کاری در دفاع و رد ضربات کاری و ویرانگر آنها بر پیکره مناطق آزاد انجام دهیم. اما به قول ابوریحان بیرونی «کسب علم همیشه بهتر از تلاوم نادانی است، حتی اگر در وقت مردن باشد». اما در پایان به برخی افراد در جریان شایعه‌ساز توصیه مشفقانه می‌کنیم که اگر واقعاً دوست دارید مناطق آزاد به مراحل و ملارج توسعه نائل شوند و تنها دلیل عدم تحقق چنین امری را حضور برخی از افراد و مدیران می‌دانید؛ لطفاً در چند سطر کوتاه، با زبان فارسی سلیس و شفاف بفرمایید آن مدیر و انسان نمونه که آرزو دارید چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ زیرا با مشخص شدن ویژگی‌های مدنظر شما، احتمالاً دوستانتان و دوستانمان بخواهند به دلیل نبود گزینه مدنظر، مانند میلمی فوتبال، از خارج دبیر وارد کنند و حقوق‌اش را نیز به دلار پرداخت نمایند. به هر حال امروز خیلی از ناممکنات در این مملکت ممکن شده و بسیاری از احتیاجات‌های واجب، مباح گردیده است!

این قلم در زمان‌های و شرایط مختلف به عنوان رسانه‌ای که خود را از مناطق آزاد و برای مناطق آزاد می‌داند، البته به صورت منطقی و قانونی، از ثبات مدیریت در سطح کلان این مناطق دفاع کرده و می‌نماید؛ زیرا معتقدیم چیزی که باید مورد اصلاح قرار گیرد، سیستم است، نه شخص. اگر اجازه می‌دانند بر طبق قانون اصلی و اصیل اولیه، سیستم مدیریتی جامع، توسعه‌محور و برونگرا ایجاد گردد؛ قطعاً با شکل‌گیری پیوندهای منسجم میان جریان‌های اقتصادی مولد داخلی و خارجی در مناطق آزاد، هر شخصی در مسند دبیری شورایعالی قرار می‌گرفته، اولاً به عنوان یک مدیر تراز اول مملکتی در محیط منطقه‌ای و بین‌المللی شناخته می‌شد و ثانیاً سیستم، اجازه تخریب هویت، جایگاه و دستاوردهای خودش را به‌راحتی نمی‌داد. اما امروز با ضعف سیستم، افراد در حوزه مناطق آزاد سرگردان شده‌اند؛ نه می‌دانند باید داخلی بیاندیشند و هدفشان عمران و آبادانی باشد و نه می‌دانند باید بین‌الملل‌گرا بوده و مأموریت اصلی‌شان را جذب سرمایه‌گذاری خارجی، تکنولوژی، تولید و صادرات قرار دهند؟! در این شرایط هر شخصی بیاید، در دست مخالفین مناطق آزاد اسیر حواشی و داستان‌های روزانه می‌شود. در طی ۲ سال دولت سیزدهم با محاسبه سرپرست، حجت‌الله عبدالملکی سومین شخصی است که عهده‌دار مسئولیت دبیری شورایعالی می‌باشد. واقعاً چه ثباتی و چه برنامه‌ای؟! این بساط مدیریت که برخی از مسئولین ارشد مملکت در حق مناطق آزاد روا داشته‌اند، حتماً در حکم تضییع حق‌الناس است.

مرحوم امیرکبیر به ناصرالدین‌شاه در اعتراض به عزل و نصب‌های بی‌خودی خان‌یابا گفته بود: «مسئولیت مملکت به توصیه عمه و خاله نمی‌شود». در این‌جا هم لازم است ما در اعتراض به شرایط موجود بگوییم، عزل و نصب دبیر با حرف‌های خاله‌زنگی نمی‌شود.

صفحه ۸ را بخوانید

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم

بیان داشت:

رفع برخی دوگانگی‌های

حاکمیتی با صدور اسناد

حدنگاری شده در جزیره قشم

بررسی ملاحظات پیروان پرونده توسعه

محدوده جغرافیایی منطقه آزاد انزلی:

معضل توسعه محدوده

منطقه آزاد انزلی؛ تقابل مصلحت

ملی با منافع گروهی

صفحه ۷ را بخوانید

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش

اظهار داشت:

سهولت در صدور مجوزهای

کسب‌وکار و کاهش بروکراسی

اداری جهت رونق اقتصادی کیش

صفحه ۲ را بخوانید

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش اظهار داشت:

سهولت در صدور مجوزهای کسب‌وکار و کاهش بروکراسی اداری جهت رونق اقتصادی کیش

و رونق کیش ستود و تصریح کرد: هر یک از پروژهایی که توسط بخش خصوصی در جزیره کیش ایجاد شده، سرمایه ملی و باعث افتخار کشور است.

سرهنگی با اشاره به گذشته پررونق کیش، از این جزیره به عنوان یک برند یاد کرد و گفت: عدم ثبات مدیریتی، در فاصله گرفتن کیش از دوران اوج و درخشش خود در گذشته، نقش بسیار مهمی داشته است. وی با اشاره به نقش اقتصاد در تامین امنیت و گسترش فرهنگ در جامعه، از اقتصاد به عنوان ستون جامعه یاد کرد و بیان داشت: ثبات در رویه‌ها و فرآیندهای اداری و خدماتی در سازمان منطقه آزاد کیش و به تبع آن جلوگیری از سردرگمی سرمایه‌گذاران، سهولت در صدور مجوزهای کسب و کار و کاهش بروکراسی اداری، از اهداف این سازمان است که رونق اقتصادی را در پی خواهد داشت.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در پایان خاطرنشان کرد: جزیره کیش می‌تواند الگوی ملی پیاده‌سازی قوانین و مقررات در حوزه‌های مختلف باشد تا پس از اجرا و آزمایش، در سطح کشور اجرایی شود.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش گفت: همکاری و تعامل با بخش خصوصی، رونق اقتصادی جزیره کیش را به ارمغان خواهد آورد.

رحیم سرهنگی در نشست مشترک رئیس فراکسیون مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و مجمع توسعه و نوآوری سازندگان کیش که در محل دفتر این مجمع برگزار شد؛ اظهار کرد: ثبات رویه و تغییر روند موجود، از اهداف سازمان منطقه آزاد کیش در دوره مدیریت جدید است و امیدواریم با همکاری بخش خصوصی، در بازگرداندن کیش به دوران اوج خود سهیم بوده و نقش مهم و تاثیرگذار خود را ایفا کنیم.

وی با بیان این‌که اجرای کامل قانون چگونگی اداره مناطق آزاد ضامن رشد و توسعه این مناطق است، افزود: با به‌کارگیری تمام ظرفیت‌های این قانون در راستای شناساندن نقش منطقه آزاد کیش در کمک به اقتصاد کشور گام بر خواهیم داشت.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در ادامه مردم، سرمایه‌گذاران و کارآفرینان را صاحبان اصلی کیش دانست و نقش آنان را در آبادانی

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش عنوان کرد:

معرفی جزیره کیش در سطح ملی و بین‌المللی با عنوان جزیره ورزش و سلامت

نخبران عرصه‌های مختلف کشور را از دیگر برنامه‌های سازمان منطقه آزاد کیش عنوان و خاطرنشان کرد: در گام نخست قصد داریم جزیره کیش را به عنوان جزیره ورزش و سلامت به مردم معرفی کنیم. گفتنی است، در نشست هم‌اندیشی اعضای هیات رئیسه فدراسیون فوتبال با روسای هیات‌های استان‌ها، مهدی تاج رئیس فدراسیون فوتبال با اهدا لوح یادبود به رحیم سرهنگی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش و سعید پورزادی معاون عمرانی و زیر بنایی، از اقدامات این سازمان در بسط و گسترش ورزش فوتبال و همکاری با فدراسیون قهرمانی کرد.

سازمان منطقه آزاد کیش درصدد است در این خصوص نقش آفرینی کند و افتخار این را داشته باشد که در راستای اهداف آن گام بردارد. سرهنگی با بیان این‌که یکی از اهداف و برنامه‌های سازمان منطقه آزاد کیش رونق گردشگری ورزشی است، اظهار داشت: نخستین اقدام در این راستا جذب نخبران ورزشی و تیم‌های فعال در رشته‌های مختلف ورزش کشور با همکاری بخش خصوصی جهت تدارک بسته‌های گردشگری مقرون به‌صرفه است که علاوه‌بر کاهش هزینه‌های فعالان ورزشی، باعث رونق اقتصادی منطقه شود. رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در پایان، حضور

رحیم سرهنگی در نشست هم‌اندیشی اعضای هیات رئیسه فدراسیون فوتبال با روسای هیات‌های استان‌ها که در هتل آرامیس پلاس کیش برگزار شد؛ گفت: زیرساخت‌های مناسب گردشگری و ورزشی در جزیره کیش، ایجاد می‌کند تا نخبه‌های ورزش کشور، تیم‌های ملی و باشگاهی در تمامی رشته‌ها از جمله فوتبال، این منطقه را به عنوان مکان برگزاری رویدادهای ورزشی خود انتخاب کنند.

وی با اشاره به مذاکرات خود با مهدی تاج رئیس فدراسیون فوتبال، از گسترش همکاری‌ها و تعاملات دوجانبه خبر داد و افزود: هدف همگی ما سربلندی، موفقیت و پیشرفت و تعالی فوتبال کشور است؛ از این‌رو

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش از آمادگی سازمان متبوع خود جهت میزبانی رویدادهای ورزشی و اردوهای تیم‌های ملی و باشگاهی در جزیره کیش خبر داد.

رئیس فراکسیون مناطق آزاد مجلس شورای اسلامی اظهار کرد:

جلوگیری از خروج ارز به سبب توسعه زیرساخت‌های گردشگری جزیره کیش

زیرساخت‌های مناسب، مقصد گردشگری شده و سالانه مانع خروج مبالغ قابل‌توجهی ارز از کشور می‌شود، تغییر می‌یابد.

وی با اشاره به سوابق رحیم سرهنگی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش اظهار داشت: امروز آغاز همدلی و همکاری بیش‌ازپیش سرمایه‌گذاران و کارآفرینان کیش با سازمان و زمینه‌ساز درخشش جزیره کیش در حوزه‌های مختلف است.

این نماینده مجلس با تاکید بر اهمیت ثبات مدیریتی در پیشبرد امور و رشد و توسعه مناطق، عنوان کرد: با تغییرات مدیریتی پی‌درپی، برنامه توسعه هر منطقه از مسیر خارج شده و به تعویق می‌افتد؛ از این‌رو درخواست اکثر فعالان اقتصادی کشور به‌ویژه مناطق آزاد، ایجاد ثبات مدیریتی است.

پاشایی‌به‌هرام از افزایش نظارت بر اجرای معافیت قانون مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد از سوی مجلس شورای اسلامی خبر داد و تاکید کرد: وزیر امور اقتصادی و دارایی درخصوص اصلاح

رئیس فراکسیون مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت: وجود زیرساخت‌های مناسب در کیش و مطرح شدن این جزیره به عنوان مقصد گردشگری، باعث جلوگیری از خروج ارز و کمک به اقتصاد کشور شده است.

در نشست مشترک رئیس فراکسیون مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و مجمع توسعه و نوآوری سازندگان کیش که با حضور رحیم سرهنگی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش برگزار شد؛ نمایندگان بخش خصوصی خواستار نظارت کامل فراکسیون مناطق آزاد بر رعایت قانون چگونگی اداره مناطق آزاد شدند.

معصومه پاشایی‌به‌هرام در این نشست با اشاره به تغییر نگاه برخی از مسئولان به مناطق آزاد در سه ساله گذشته گفت: با برگزاری نشست‌های مختلف و با تعامل، همدلی و هم‌افزایی، مشکلات حاکم بر مناطق آزاد رفع خواهد شد و دیدگاه مسئولان به این مناطق از جمله کیش که با وجود

بخش خصوصی در جهت همراهی و همکاری با سازمان منطقه آزاد کیش خبر داد و ابراز امیدواری کرد که در دوره مسئولیت «رحیم سرهنگی» فصل نوینی از پیشرفت و توسعه کیش به ثبت برسد.

همچنین، در این نشست طهمورث قاسمی دبیر مجمع توسعه و نوآوری سازندگان کیش خواستار تسهیل در صدور مجوزها و روان‌سازی امور مربوط به برخی مجوزهای صادره از سوی سازمان منطقه آزاد کیش و اصلاح برخی رویه‌ها و مقررات شد.

رئیس فدراسیون فوتبال کشور عنوان کرد:

بهره‌مندی از ظرفیت کیش جهت میزبانی از رویدادهای ملی و بین‌المللی ورزشی

آزادی خوشایند ما نیست و به نظر می‌رسد با الگوگیری می‌توان زمان اتمام این طرح را کاهش داد.

رئیس فدراسیون فوتبال کشور در پایان با بیان این‌که هیچ رویداد ورزشی به اندازه فوتبال فراگیر نیست و درحال حاضر کشورها در زمینه ورزش و در راس آن فوتبال قدرت‌نمایی می‌کنند، خاطرنشان کرد: رقابت در جهان کنونی به صورت رویدادهای مختلف ورزشی نمایان می‌شود، اینکه عربستان به یکباره به دنبال جذب ستارگان جهانی فوتبال می‌رود و قطر از جام‌جهانی فوتبال میزبانی می‌کند، یک اتفاق ساده نباید تلقی شود.

رئیس فدراسیون فوتبال به بازسازی، بهسازی و ساخت رختکن ورزشگاه هیبرید المپیک کیش و سه زمین تمرین فوتبال اشاره و از توسعه زیرساخت‌های گردشگری ورزشی استاندارد در کیش قدرانی کرد و افزود: سازمان منطقه آزاد کیش با هزینه‌کرد ۱۰۰میلیارد تومان در ۹ماه گذشته گام اساسی را جهت میزبانی از رویدادهای ملی و بین‌المللی فوتبالی برداشته است و عملکرد مدیران این جزیره در ایجاد زیرساخت‌های ورزشی در این مدت کوتاه، باید به الگویی برای سایر مناطق کشور تبدیل شود. تاج، بازسازی ورزشگاه آزادی را زمان‌بر دانست و از احتمال عدم اتمام آن تا آغاز لیگ برتر خبر داد و گفت: قطع به‌یقین عدم آمادگی ورزشگاه

مهدی تاج در نشست مجمع هیات‌های فوتبال سراسر کشور که در هتل آرامیس پلاس کیش برگزار شد، گفت: جزیره کیش با دارا بودن فرودگاه پیشرفته، مراکز اقامتی استاندارد و ورزشگاه‌های حرفه‌ای هیبریدی، یک ظرفیت بی‌نظیر برای کشور است.

وی با بیان این‌که ظرفیت میزبانی از رویدادهای ملی و بین‌المللی در شهرهای مختلف کشور به‌گونه‌ای است که زیرساخت‌های مناسب به صورت تمام و کمال وجود ندارد، اظهار کرد: جزیره کیش به صورت متمرکز تمامی استانداردهای لازم برای میزبانی از رویدادهای ملی و بین‌المللی فوتبالی را دارا می‌باشد.

رئیس فدراسیون فوتبال کشور گفت: زیرساخت‌های ورزشی کیش، یک ظرفیت بی‌نظیر برای کشور است که قابلیت میزبانی رویدادهای فوتبالی در سطح ملی و بین‌المللی را دارا است.

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش اعلام کرد:

اجرای طرح جامع سیما و منظر شهری در کیش با هدف صیانت از هویت بومی

شهری کیش را ارتقاء دهیم.

وی با اشاره به سه مقوله مهم ساختار، روش و محتوا در ساماندهی سیما و منظر شهری کیش بیان کرد: ساختار ساماندهی، در کمیته سیما و منظر شهری شکل گرفته و در تحقق روش اجرای طرح جامع کیش، نیازمند مشارکت‌ها و همکاری‌های مردمی در مباحث امور مهندسی می‌باشیم و در اجرای محتوا نیز به‌دنبال شکل دادن سیما و منظر مناسب روز و شب در جزیره کیش براساس الگوهای معماری‌های اصیل کشورمان هستیم.

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش در پایان از تمامی سرمایه‌گذاران خواست پیش از اجرای نمای پروژه‌های خود، مجوز تأییدیه نما را از کمیته سیما و منظر شهری دریافت کنند.

وی با بیان این‌که در سند جامع سیما و منظر شهری کیش به بافت‌های تاریخی و قدیمی کیش، اماکن کسب و کارهای دریامحور و حفاظت از محیط زیست توجه ویژه شده است، افزود: توجه به مقوله پلان از جایگاه مبلمان و سبزینه‌های شهری، نما از حیث مصالح ساختمانی، رنگ، نوع ساخت و ساز و پایداری آن براساس شرایط اقلیمی جزیره و نیز پردازش نمای پنجم یا بام‌ها، ازجمله مواردی است که در طرح جامع سیما و منظر شهری مدنظر قرار گرفته است. معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش با اشاره به توجه برخی سرمایه‌گذاران به نمای پنجم یا بام ساختمان‌ها، اظهار داشت: به‌دنبال این هستیم که با اجرای سیاست تشویق، نمای پنجم و جداره‌های ساختمان‌های جزیره کیش را با توجه به شرایط اقلیمی، به صورت سبز و ساختمان‌های سبز مطرح کنیم.

پورزادی، نورپردازی و ایجاد زندگی شبانه در کیش و افزایش آمد و شد در ساعات شبانه را با توجه به شرایط اقلیمی جزیره بسیار بااهمیت و در راستای جذب گردشگر دانست و گفت: در فرودگاه، بندر، سواحل، بناهای تاریخی و جای‌جای جزیره از یک نوع نورپردازی مهندسی شده استفاده خواهد شد که با حداقل مصرف انرژی، سیما و منظر

ایرانی-اسلامی و ارتقاء کیفیت فضاهای شهری، یکی از دغدغه‌ها و اولویت‌های مهم نظام تصمیم‌گیری و سیاستگذاری معماری و شهرسازی کشور محسوب می‌شود؛ از این‌رو در صدد هستیم با اجرایی کردن طرح جامع سیما و منظر شهری کیش، در این راستا گام برداریم. معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش اظهار کرد: نظارت بر نماهای ساختمان‌های درحال احداث قبل از پایان کار، جلوگیری از درهم‌ریختگی دیداری و عدم گسترش نماهای ناسازگار با فرهنگ بومی کیش، مدیریت هماهنگ در حوزه نمای ساختمانی در راستای نظم‌دهی به منظرشهر و کاهش موازی‌کاری‌ها، از مهم‌ترین اهداف دستورالعمل نحوه تشکیل و مدیریت کمیته‌های ساماندهی سیما و منظر شهری محسوب می‌شود.

پورزادی عنوان کرد: با به‌کارگیری فن‌آوری‌های نوین و توجه به مقررات ملی ساختمان، در راستای تحقق مباحث زیبایی‌شناسی و وحدت‌بخش در سیما و منظر شهری ازجمله خط آسمان، خط زمین، ترکیب‌بندی احجام در نماها و دوام و ماندگاری آن در شرایط اقلیمی و به نوبه آن ارتقاء سیما و منظر شهری کیش گام بر خواهیم داشت.

در بازدید رئیس فدراسیون فوتبال کشور مطرح شد:

کمپ فوتبال جزیره کیش آماده میزبانی از اردوهای تدارکاتی تیم ملی

فوتبال پیش از حضور در این رقابت‌ها برای برگزاری اردوی تدارکاتی در جزیره کیش دعوت خواهیم کرد. گفتنی است، رئیس فدراسیون فوتبال با هدف شرکت در گردهمایی روسای هیات‌های ورزشی استان‌های کشور، به جزیره کیش سفر کرده بود.

و ظرفیت‌های استاندارد موجود، شاهد حضور تیم‌های ملی و باشگاهی لیگ برتری فوتبال برای برگزاری اردوهای تدارکاتی در جزیره به‌جای خارج از کشور و همچنین جلوگیری از خروج ارز خواهیم بود.

رئیس فدراسیون فوتبال کشور در پایان از حضور تیم ملی فوتبال اواخر دی‌ماه سال جاری در کشور قطر خبر داد و خاطرنشان کرد: از تیم ملی

رئیس فدراسیون فوتبال کشور از آمادگی کمپ‌های جزیره کیش جهت برگزاری اردوهای تدارکاتی تیم‌های فوتبال حاضر در جام ملت‌های آسیا خبر داد.

مهدی تاج در بازدید از کمپ فوتبال کیش و ظرفیت‌های آن، با مطلوب خواندن وضعیت این کمپ گفت: با احداث زمین هیبریدی فوتبال در کیش

نقض قوانین مناطق آزاد با اعمال قوانین خلق الساعه از سوی دستگاه‌های اجرایی

گزارش: قریب شیخی

در تعریف سازمان ملل متحد از مناطق آزاد به عنوان «حرکه» در جهت تشویق صادرات نام برده شده است. همچنین در برداشت جدید از مناطق آزاد که به منطقه آزاد پردازش صادرات معروف است؛ به ناحیه صنعتی ویژه خارج از مرز گمرکی که تولیدات آن جهت‌گیری صادراتی دارند، گفته می‌شود.

در حقیقت مناطق آزاد بخشی از قلمرو سیاسی یک کشور هستند که کالای عرضه شده در آنجا از لحاظ ارتباط حقوق و عوارض ورودی و خروجی مشمول نظارت‌های معمول گمرکی نمی‌شود. طبق قانون واردات کالا به مناطق آزاد این مناطق خارج از مقررات صادرات، واردات و امور گمرکی جمهوری اسلامی بوده و از مقررات مرتبط بر این امور مستثنی می‌باشد. اینها قوانین اصلی و اولیه مناطق آزاد دنیا به صورت مشترک است.

درواقع مناطق آزاد را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: منطقه آزاد قلمرو ممبئی است که غالباً در داخل یا مجاورت یک بندر واقع گردیده و در آن، تجارت آزاد با سایر مناطق جهان مجاز شناخته شده‌است. کالاهای از مقررات صادرات، واردات و امور گمرکی، را می‌توان بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی، از این منطقه خارج یا به آن وارد نمود.

اما واقعیت آن است که طی سال‌های اخیر چرایی و چیستی مناطق آزاد ایران با صدور انواع آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها، اعمال قوانین متناقض و دخالت وزارت امور اقتصادی و دارایی در امور مناطق و دبیرخانه شورایعالی و البته سایر نهادهای تصمیم‌ساز دیگر، زیرسوال رفته است. نمونه این موارد بارها تکرار شده است و به مسئولان گوشزد گردیده! اما آنچه در شرایط فعلی خطرآفرین شده است، بحث حذف معافیت‌های مالیات خصوصاً مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد می‌باشد که تولیدکننده را تحت فشار قرار می‌دهد و همچنین واپسین شاهکار، بخشنامه اخیر بانک مرکزی مبنی‌بر عدم تخصیص ارز دولتی (نیم) به فعالین اقتصادی این مناطق است، به‌گونه‌ای که دیگر سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد برای تجار، تولیدکنندگان ...، به‌صرفه نیست و آنان سرزمین اصلی و یا کشور همسایه را برای سرمایه‌گذاری ترجیح می‌دهد و این اتفاقات مغایر قوانین اصلی مناطق آزاد و اهداف قانونگذار می‌باشد که، صادرات، تولید و اشتغال را از ماموریت‌های مناطق برشمرده است.

باید تاکید داشت که متأسفانه ماده(۱۰) قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده، دیگر قلمرو گمرکی مناطق آزاد را به رسمیت نمی‌شناسد. بر طبق این قانون، هنگامی که کالا که از سرزمین اصلی به مناطق آزاد ارسال می‌شود، مشابه ورود کالا به سرزمین اصلی با آن برخورد می‌شود و این یعنی منطقه آزاد را از قلمرو گمرکی خارج کردند و آن فرصت و مزیت کالا از بین رفته است. باید پذیرفت و آگاه بود که مناطق آزاد در محدوده جغرافیایی و سیاسی کشور جمهوری اسلامی ایران قرار دارند.اما در عین حال خارج از مرزهای بازرگانی و گمرکی هستند.ولی متأسفانه تصمیم‌گیران حوزه اقتصادی کشور در دوره‌های مختلف توجیهی به این موضوع نداشته و قوانین گمرک جمهوری اسلامی را در امور فعالین اقتصادی در داخل مناطق آزاد اعمال و دخالت می‌دهند.

باید بر این نکته اذعان داشت که گمرک جمهوری اسلامی صرفاً زمانی می‌تواند ورود پیدا کند که کالایی به سرزمین اصلی بیاید و حکم وارداتی پیدا کند، در این صورت همه مقررات بر آن اعمال خواهد شد. باید تصریح نمود که این میزان از بی‌مهری به سرمایه‌گذاران و مناطق آزاد که می‌توانند زمینه‌ساز توسعه اقتصادی کشور باشند، در سالی که با عنوان «مهار تورم، رشد تولید» نامگذاری شده است، صرفاً بی‌اعتنایی به اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی بوده و ظلم در حق مردم کشور محسوب می‌شود.

در این گزارش، درخصوص مشکلات و اعمال مقررات خلق الساعه که ناقص قوانین اصلی مناطق آزاد است، سخن گفتیم و راجعه به چالش‌های پیش‌روی سرمایه‌گذاری با کارشناسان مسائل اقتصادی و مناطق آزاد به گفت‌وگو پرداختیم که در ادامه می‌خوانید.

حمید جلالی، کارشناس مسائل مناطق آزاد: **مناطق آزاد جدید نیز به بدبختی‌های مناطق آزاد فعلی دچار خواهند شد**

حمید جلالی کارشناس مسائل مناطق آزاد در

گفت‌وگو با نشریه، به نقض قوانین مناطق آزاد توسط بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی اشاره کرد و گفت: مسئله‌ای که در سال‌های اخیر شدت پیدا کرده، نقض مرتب قانون مناطق آزاد توسط دستگاه‌های دولتی است.

وی تاکید کرد: مناطق آزاد یک قانون خاص دارد و در قوانین خاص هم قانون مقدم و موخر بر آن اثر نمی‌کند. ما برای یک محدوده مشخص، قانون خاصی را مصوب کردیم که باید آن محدوده خاص که مناطق آزاد است، منحصرأ مطابق ماده(۵) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد باشد؛ یعنی صرفاً براساس قانون خودشان اداره شود و از شمول مقررات دولت و شرکت‌های دولتی مستثنی باشند.

جلالی ادامه داد: ما یک قانون خاص داریم که در آن به قوانین مالیاتی و گمرکی و سایر مزیت‌های قانونی مناطق آزاد اشاره و تاکید دارد که در این محدوده‌ها باید به‌گونه‌ای متفاوت عمل شود. درست است که مناطق آزاد در محدوده جغرافیایی و سیاسی کشور جمهوری اسلامی ایران قرار دارند، ولی خارج از مرزهای بازرگانی و گمرکی هستند. متأسفانه تصمیم‌گیران حوزه اقتصادی کشور در دوره‌های مختلف توجیهی به این موضوع نداشته‌اند که مناطق آزاد ایران خارج از مرزهای گمرکی و بازرگانی کشور قرار دارند و گمرک جمهوری اسلامی به همین دلیل در خروجی مناطق آزاد به سمت سرزمین اصلی مستقر است. ضمن اینکه روابط تجاری و بازرگانی مناطق آزاد با خارج از کشور، توسط گمرک سازمان منطقه آزاد سر و سامان داده می‌شود.

این کارشناس مسائل مناطق آزاد افزود: اما مسئله‌ای که پیش آمده این است که طی سال‌های اخیر با انواع بخشنامه‌ها، قوانین و دستورالعمل‌های دستگاه‌های مختلف دولتی که بسیار متعدد و در زمینه‌های مختلف هستند، قانون خاص مناطق آزاد که مصوب مجلس است و توسط شورای نگهبان تایید شده و این همگان لازم الاجراست؛ به طور مرتب نقض می‌شود و این مناطق به صورت نقاطی درآمده‌اند که شاخص‌های ایجاد کسب و کار در آنها حتی از سرزمین اصلی خودمان که در شاخص‌های جهانی نیز شرایط بسیار بدی دارد، نامناسب‌تر است؛ زیرا در مناطق آزاد، هم قوانین سرزمین اصلی اعمال می‌شود و هم قانون‌های مرتب‌تر بر مناطق آزاد هم فرآیند اخذ مجوزها و هم تسهیل امور سخت‌تر و طولانی‌تر از سرزمین اصلی است. همیشه معتقد بودیم که تولید در مناطق آزاد به‌صرفه‌تر است؛ چراکه در این مناطق تولیدکنندگان، ماشین‌آلات و ابزارهای تولیدی خود را بدون عوارض گمرکی می‌توانند وارد کنند، مواد اولیه و موردنیاز برای تولید را هم بدون عوارض گمرکی می‌توانند بیاورند و از سوی دیگر هر دوره‌ای که تولید خود را به مدیریت صنایع سازمان‌های مناطق آزاد گزارش می‌کنند (طبق گزارش‌هایی در کمیسیون ارزش افزوده) که در دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد تشکیل می‌شود و نمایندگان تالالاختیار مناطق آزاد، بانک مرکزی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت، سازمان توسعه تجارت، گمرک جمهوری اسلامی حضور دارند، به نسبت ارزش افزوده ایجاد شده ماده اولیه، از عوارض گمرکی ورود به سرزمین اصلی معاف خواهند بود.

وی اظهار داشت: اما اکنون تولیدکننده در مناطق آزاد بابت مواد اولیه‌ای که از سرزمین اصلی خریداری می‌کند باید مالیات بر ارزش افزوده بدهد؛ بابت مواد اولیه‌ای که از خارج وارد می‌کند نیز باید این مالیات را بدهد و از آن طرف زمانی

در گفت‌وگو با کارشناسان مسائل اقتصادی و مناطق آزاد تصریح شد:

گزارش

در گفت‌وگو با کارشناسان مسائل اقتصادی و مناطق آزاد تصریح شد:

که می‌خواهد کالا را وارد سرزمین اصلی کند، مجدداً باید این عوارض را پرداخت کند. نتیجه این می‌شود که هزینه تولید در مناطق آزاد بسیار بالا خواهد رفت! یعنی اگر یک واحدهای تولیدی مشابه آن در سرزمین اصلی باشد، مطمئناً دیگر این هزینه‌های سربار را نخواهد داشت و قدرت رقابت‌پذیری تولیدکننده منطقه آزاد نه تنها با تولیدکنندگان خارجی، بلکه حتی با تولیدکنندگان سرزمین اصلی نیز در هاله‌ای از ابهام قرار می‌گیرد. اگر آماری از تعداد صنایعی که از شهرک‌های صنعتی واقع در مناطق آزاد کوچ کردند و به کشورهای همسایه رفتند و آنجا تولید انجام می‌دهند، داشته باشیم، بدون شک قابل‌توجه خواهد بود؛ چراکه اینها همان کالا را آنجا تولید می‌کنند و این کالا بعداً به عنوان کالای خارجی به کشور وارد می‌شود که باز هم برای تولیدکننده به‌صرفه‌تر از تولید در منطقه آزاد کشور است.

حمید جلالی در پایان خاطرنشان کرد: در سالی که بنام «مهار تورم، رشد تولید» مزین شده و رهبر معظم انقلاب سال‌هاست که بر این موضوع تاکید دارند، متأسفانه بی‌مهری‌های زیادی نسبت به مناطق آزاد انجام می‌شود. سوال اینجاست آیا مسئولان ما با اعمال این قوانین متناقض فکری هم به حال سرمایه‌هایی که از نقاط مختلف به مناطق آزاد آمده است، کرده‌اند؟ این تولیدکنندگانی که همه زندگی خود را فروختند و یک واحد تولیدی در منطقه آزاد راه‌اندازی کرده‌اند، اکنون باید چه کار کنند؟ واقعا دلیل هیچ کدام از این اقدامات را متوجه نمی‌شویم! به هرحال تعداد زیادی از فعالین اقتصادی در گروه‌های مختلف گردشگری، بازرگانی، خدمات و صنعت، همه دار و ندار و املاک خود را فروخته‌اند و تبدیل به یک واحد صنعتی یا یک واحد تولیدی و خدماتی در منطقه آزاد کردند؛ اما با این بی‌مهری‌هایی که خلاف قانون مناطق آزاد صورت می‌گیرد، زندگی آنان نابود می‌شود، اشتغال از بین می‌رود، تعداد زیادی از افرادی که قبلاً کار می‌کنند، بیکار می‌شوند. اولین مزیتی که در مناطق آزاد به فعالین اقتصادی نشان دادیم، قانون خاص منطقه آزاد بوده که از همان روزهای اول یک‌چهارم هم اجرا نشده است؛ درواقع دستگاه‌های دولتی اجازه ندادند که این قانون به طور کامل اجرا شود. درحال حاضر هم که شرایط بدتر شده و هر روز می‌خواهند بخشی از قانون را حذف و از بین ببرند و نتیجه آن این می‌شود که با کوچ سرمایه‌گذاران مناطق آزاد مواجه شویم و این سوال پیش می‌آید که با این اوصاف به چه دلیل باید مناطق آزاد جدید را نیز راه‌اندازی کنیم و آنها را به سرنوشته قبلی‌ها دچار نماییم؟! مطمئناً اگر این وحدت رویه در دستگاه‌های دولتی جهت محدود کردن مناطق ادامه داشته باشد، مناطق آزاد جدید نیز به بدبختی‌های مناطق آزاد فعلی دچار خواهند شد!!!!

آرش ولی‌خان، کارشناس مسائل اقتصادی: **مناطق آزاد، تمرینی برای برندسازی محصولات ایرانی در سطح جهانی**

همچنین آرش ولی‌خان کارشناس مسائل اقتصادی طی یادداشتی به نشریه، درخصوص سازوکارهای به‌رومیزی حداکثری مناطق آزاد تجاری-صنعتی از ظرفیت‌ها و مزیت‌های قانونی خود که در چنبره عدم اجرا، تفسیر به‌رأی و تعمیم قوانین سرزمین اصلی گرفتار می‌باشند، اظهار داشت: تسهیل و توسعه صادرات محصولات داخلی و جذب سرمایه‌گذار خارجی، مهم‌ترین موضوع هدفگذاری شده از سوی هر کشوری است که اقدام به ایجاد مناطق آزاد می‌کند. بر این

با حضور دبیر شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی انجام شد:

برگزاری نشست شورای قرارگاه راهبردی–عملیاتی مناطق آزاد وویژه مردمی جهانی

این کارگروه‌ها گزارشی ارائه‌دادند درپایان این نشست،دبیرشورایعالی مناطق آزادتجاری–صنعتی و ویژه اقتصادی ضمن تشکر از تلاش‌های صورت گرفته،براهمیت نقش کارگروه‌ها درگره‌شکایی هرچه‌سریع‌ترمسائل مناطق تاکید کرد. گفتنی است، این ۲۸کارگروه شامل کارگروه‌های برند و رسانه، برنامه‌ریزی، حقوقی، همکاری‌های بین‌الملل، حکمرانی داده‌ها، مبارزه با مفاسد

اساس رسیدن به این راهبرد مستلزم ابزارهایی از قرار ذیل است:

اولین نکته تسهیل‌گری جهت افتتاح و مسیر فعالیت شرکت‌ها و طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی است.

دومین عامل تاثیرگذار، حضور فعال سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی خارجی به صورت مشارکت با شرکت‌های ایرانی است تا از رهگذر این همکاری مشترک، زمینه‌های تضمین بازارهای داخلی و آشنایی با سازوکارهای حضور در بازارهای بین‌المللی برای فعالین اقتصادی ایران فراهم شود. به عبارتی مناطق آزاد در این حوزه می‌توانند تمرینی برای برندسازی ایرانی در سطح جهانی محسوب شوند. به این مهم می‌توان انتقال تکنولوژی، دانش فنی و الگوهای مدیریتی را نیز اضافه کرد؛ موضوعی که در مناطق آزاد موفق جهان قابل مشاهده است.

سومین مسئله که حائز اهمیت در این خصوص برای مناطق آزاد، ارزش افزوده سرمایه‌گذاری در این مناطق است که ناشی از مزایا و معافیت‌های قانونی است که به عنوان مشوق‌های صادراتی قلمداد می‌شوند؛ موضوعی که در سطح جهانی و در میان تمام کشورها وجود دارد.

چهارمین لازمه تحقق اهداف ایجابی ایجاد مناطق آزاد که بسیار تاثیرگذار ارزیابی می‌شود، معطوف به فراهم نمودن زیرساخت‌ها و ساختارهای گمرکی و پایانه‌های صادراتی مجهز به سیستم‌های پیشرفته و متناسب با نیازهای جدید نقل و انتقال کالا در سطح جهانی برای صادرات است. در این میان توجه به فعالیت‌های لجستیکی و ترانزیت کالا به عنوان یک پیش‌فرض اولیه سخت‌افزاری در کنار فراهم نمودن فضاهای لازم جهت فعالیت نمایندگان شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی و حضور همه نهادهای خدمات‌رسانی همچون گمرک، استاندارد، قرنطینه و بهداشت ...، نیز حائز اهمیت می‌باشد. این امر به دلیل سرعت عمل در خدمات‌رسانی و انجام امور مربوط به صادرات، صادرات‌مجدد و ترانزیت از طریق مناطق آزاد پیشنهاد می‌شود.

مسئله دیگری از پیشانی‌های این می‌توان به عنوان الزامات تشویقی صادراتی در مناطق آزاد موردتوجه قرار داد، ایجاد خطوط حمل‌ونقل منظم است. نکته بسیار حائز اهمیت اینکه خطوط مزبور حتماً باید به خطوط بین‌المللی متصل گردند تا تسهیل و ارزان‌کننده هزینه‌های صادراتی باشند. بدیهی است خطوط حمل‌ونقلی مورد اشاره از تنوع لازم برخوردار بوده، یعنی باید به صورت زمینی، ریلی و هوایی باشند. در این میان وجود پروازهای منظم خارجی بسیار تاثیرگذار است، در نتیجه قرار داشتن مناطق آزاد در نزدیکی فرودگاه و تعامل هدفمند با بازارهای هدف، یکی از عوامل تعیین‌کننده در تحقق اهداف صادراتی ارزیابی می‌شود. موضوع بسیار تاثیرگذار بر فعالیت مناطق آزاد، تفکیک عوارض و حقوق دولتی از این مناطق است؛ چراکه این مناطق در همه جای دنیا معاف از مالیات و عوارض دولتی که از سرزمین اصلی برای واحدهای تجاری اخذ می‌کنند، می‌باشند و با عنایت به اینکه در سطح جهانی به عنوان یک عرف مقبول و پذیرفته شده، مناطق آزاد از قوانین خود بهره‌مند بوده، در نتیجه حفظ جایگاه قانونی متفاوت مناطق در مناسبات داخلی و خارجی هر کشور، نقطه آغاز موفقیت یا شکست آن منطقه محسوب می‌شود.

بر این اساس می‌توان تاکید کرد که عدم مداخله ارگان‌های داخلی در اجرای قانون و مقررات مناطق آزاد که در قالب اثرات مخرب آیین‌نامه‌های متغییر داخلی که به منظور کنترل اقتصاد داخلی در مقابل تکانه‌های خارجی تعیین می‌شود، یک بایسته حیاتی در موفقیت و برندیگ مناطق آزاد است؛ چراکه، در سطح جهانی به صورت معمول و مقبول مناطق آزاد یک جزیره مجزا از سرزمین اصلی قلمداد شده و براساس آن دولت‌ها با این مناطق عمل می‌کنند؛ در نتیجه اگر چنین درک و عملی در مواجه با مناطق آزاد در سطح داخلی روی دهد، می‌توان از بانک‌ها و کارگزارهای مالی بین‌المللی برای تجار و فعالین این منطقه استفاده نمود.

در پایان به نظر بنده علاوه‌بر سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای صدراالاشاره، مسئله تعیین‌کننده دیگری که بسیار مهم تلقی می‌شود، استفاده از مدیرانی است که از اطلاعات و آگاهی تجاری بین‌المللی یا حداقل منطقه‌ای برخوردار می‌باشند؛ درواقع استفاده از این افراد در کنار موضوعات پیش‌گفته، برای رسیدن به اهداف صادراتی و فعالیت یک منطقه آزاد باید موردتوجه قرار گیرد؛ چراکه باعث گسترش و رشد فعالیت در مناطق آزاد کشور می‌شود.

اقتصادی و اداری، تنقیح قوانین و مقررات، پشتیبانی و زیرساخت، محیط‌زیست، اقتصاد دریا، شیلات، کشاورزی، صنعتی و معدن، مالیاتی، صادرات، اقتصاد هوشمند، الگوهای نوین اقتصادی، سرمایه‌گذاری، مالی و بانکی، حمل‌ونقل، انرژی، امور گمرکی و بازرگانی، فناوری و نوآوری، بهبود فضای کسب و کار، گردشگری، خانواده، محرومیت‌زدایی و صنایع خلاق است.

۳

یادداشت

عوامل موثر در تحقق توسعه تولید و صادرات در مناطق آزاد

یادداشت:

الیه خدری

کارشناس مناطق آزاد

انتخاب شعار سال ۱۴۰۲ با عنوان «مهار تورم، رشد تولید» از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی، موضوعی قابل‌تامل و تعمق، کلیدی و استراتژیک در شرایط کنونی است؛ بی‌تردید تنها مسیر موفق جهت توسعه اقتصادی کشور، از طریق افزایش تولید و صادرات با بهره‌مندی از دانش و حضور فعال در بازارهای ملی و بین‌المللی بوده و در این بین، نقش موردانتظار از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، با توجه به رسالت اصلی این مناطق، قطعاً نقشی اثرگذار، خلاقانه و پیشرو خواهد بود.

اما سوال اساسی این است که آیا با روش‌ها و فضای کسب و کار موجود، امکان رشد تولید فراهم است؟ چه اقداماتی باید انجام شود و چه الزاماتی برای تحقق این مهم می‌بایستی رعایت گردد؟

هم‌اکنون که بخش عظیمی از سرمایه‌های کشور نه در تولید، بلکه در بازار ارز، مسکن، طلا ... یا به شکل انباشته و بعضاً ناکارآمد در بانک‌ها جریان دارد؛ چگونه می‌توان انتظار داشت سرمایه‌ها به سمت و سوی تولید حرکت نمایند؟ واقعیت این است، موانع و مسائلی جدی در مسیر سرمایه‌گذاری‌های مولد در کشور وجود دارد که ضرورت بازنگری‌های اساسی درحوزه‌های مختلف را طلب می‌نماید. دستیابی به رشد تولید در سال پیش‌روی، مستلزم اقداماتی عمیق، بنیادی، نوآورانه و فناورانه و کاملاً متفاوت نسبت به سال‌های گذشته است. در شرایط حاضر، مناطق آزاد باید از بیشترین ظرفیت سیاست‌گذاری و مدیریتی برای بسط تولید برخوردار باشند و با قدرت تصمیم‌گیری بالا بتوانند موانع موجود را مرتفع نمایند؛ چراکه اگر این مناطق قادر به تحقق امر نباشند، در سرزمین اصلی امیدی بر استحصال اهداف موردنظر نخواهد بود.

به‌طور کلی تلاش و هماهنگی تمام قوا و ارکان حاکمیت برای ثبات در فضای کلان اقتصادی، حاکم شدن فضای غیرتورمی، بهبود فضای کسب و کار، مقررات‌زدایی گسترده و کاهش بروکراسی‌های اداری، هدایت تسهیلات و منابع بانکی به سمت فعالیت‌های مولد و اشتغال‌زا، ارتقاء کیفیت کالای تولیدی و بهره‌وری همه عوامل تولید، توسعه صادرات، حمایت از ارتقاء تکنولوژیک صنایع، افزایش مقیاس تولید و ظرفیت اقتصادی بنگاه‌ها، تقویت بورس و بازار سرمایه، مبارزه موثر، هدفمند و پیشگیرانه با قاچاق کالا و مفاسد اداری و اقتصادی و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و برنامه‌های اصلاحی درون بنگاهی ...، با بهره‌گیری از هوشمندی و خرد جمعی و سیاستگذاری عالمانه و تفویض اختیارات لازم و کافی برای ایجاد سهولت و انگیزه‌سمازی فعالان اقتصادی به سازمان‌های مناطق آزاد، اموری مسلم و اجتناب‌ناپذیر است.

در همین راستا سازمان‌های مناطق آزاد با تدوین راهبردهایی که از یکسو بتواند سرعت تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاران در بخش‌های مختلف را فراهم کند و از سوی دیگر از مشوق‌های لازم برای هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید برخوردار باشد، می‌بایست زمینه جذابیت هرچه بیشتر و اقتصادی نمودن فعالیت‌های تولیدی را مهیا سازند. برخی از راهبردهای پیشنهادی، به ترتیب زیر قابل طرح است:

الف) توسعه زیرساخت‌های اصلی اقتصادی نظیر جاده، آب، برق و گاز در مناطق و تجهیز شهرک‌های صنعتی، ایجاد شهرک‌های تخصصی متناسب با مزیت‌های موجود هر منطقه و توسعه زیرساخت‌های جانبی نظیر سانب، انبار و سردخانه و...؛

ب) بهبود فضای کسب و کار و ایجاد فضای مناسب برای کار و تلاش فعالان اقتصادی با اصلاح فرآیندها و حذف موانع بوروکراتیک در صدور مجوزها و واگذاری اراضی و حمایت واقعی و منادار از سرمایه‌گذاران؛

ج) بررسی، شناسایی و حل مشکلات بنگاه‌های اقتصادی و رفع موانع تولید و بازرگاندن واحدهای راکد و نیمه‌فعال به چرخه فعالیت تولیدی و خدماتی در تمام بخش‌ها؛

د) توسعه ظرفیت واحدهای موجود و دارای قابلیت با هدف اقتصادی و سودآور کردن کسب و کار واحدها و حمایت از واحدهای دانش‌بنیان؛

ه) جذب و جلب سرمایه‌گذاری‌های جدید داخلی و خارجی بر مبنای مزیت‌های موجود در قالب برنامه‌های مدون و طراحی شده و عرضه بسته‌های سرمایه‌گذاری (انجام مطالعات بازار و نیازسنجی بازارهای هدف و تعیین صنایع تولیدی قابل استقرار مبتنی‌بر مزیت‌ها و فرصت‌های موجود در هریک از مناطق آزاد)؛

و) تعریف منابع مالی و تسهیلاتی مشخص برای ترغیب و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های مولد در مناطق آزاد.

همچنین، برنامه‌ریزی جهت بهره‌مندی از همه ظرفیت‌های ملی و استفاده از توانایی‌های نیروهای درونی جامعه در راستای تدوین و به‌کارگیری استراتژی‌های موثر، ازجمله اقدامات مهم و اساسی در مواجهه با تحریم‌های ظالمانه علیه کشور عزیزمان محسوب می‌شود.

بی‌تردید توجه به ساختار اقتصادی و امکانات مادی موجود در مناطق آزاد از یکسو و اجرای روش‌های اجرایی با کمترین تشریفات و بروکراسی اداری و مقررات‌زدایی از دیگر سو بسیار ضروری بوده و ایجاد تسهیلات لازم برای شکل‌گیری کسب و کارهای مولد و پایدار و رفع نیازهای جامعه از طریق دستیابی سریع به کالا و خدمات مورد نیاز با شرایط کاملاً متفاوت از رویه‌های جاری سرزمین اصلی امری موثر و اجتناب‌ناپذیر است.

براساس تعاریف و علل شکل‌گیری مناطق آزاد تجاری-صنعتی در بسیاری از کشورهای جهان، فراهم آوردن بستری لازم برای ارتقاء درجه پیوند با بازارهای جهانی و افزایش میزان صادرات کالا و خدمات از طریق حذف یا کاهش محدودیت‌های متعارف موجود در مقایسه با سرزمین اصلی و ایجاد و خلق مزیت‌های نسبی و رقابتی، موجبات انگیزه‌مندی بیشتر فعالان اقتصادی را برای فعالیت‌های رقابتی در عرصه‌های بین‌الملل و تأمین کالاهای مورد نیاز بازار داخل را فراهم می‌کند.

رقابت کشورها در جذب منابع مالی در دنیا و رویکردهای مناطق آزاد کشورهای منطقه و همسایگان‌مان در استفاده از روش‌های سهل و متفاوت، ضرورت توجه به

این مهم را نیز بیش‌ازپیش اهمیت بخشیده است و علی‌القاعده در شرایط و فضای کاملاً رقابتی موجود، گونه‌ای متفاوت از روش‌های مدیریتی و اجرایی برای خنثی‌سازی اثرات محدودکننده تحریم‌ها لازم است؛ لذا برخورداری از اختیارات لازم و قدرت تصمیم‌گیری سریع مدیریتی، فرآیندهای سهل و کوتاه اجرایی در صدور مجوزها و واگذاری زمین، همکاری و حمایت همه‌جانبه از کارآفرین و سرمایه‌گذار طی دوره ساخت و بهره‌برداری و پس از آن و پایبندی همه ارکان و دستگاه‌های اجرایی مرتبط، به اجرای صحیح قانون و استفاده از وجوهات مثبت قوانین و مقررات مناطق آزاد در کمک به اجرای شایسته فعالیت‌های اقتصادی، اقداماتی مسلم و مفید هستند که در شرایط فعلی کارکرد کلان آن در فضای کسب و کار کشور و به طریق اولی در مناطق آزاد بایستی اجرایی گردند.

علیهذا به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده در مناطق آزاد لازم است تا با بازنگری

کلی در برخی از سیاست‌ها و برنامه‌های اتخاذ شده و بهره‌گیری از تجربیات چنددهه مدیریت مناطق، زمینه پویایی و رشد کسب و کارها را از مناطق مهیا گردد.

برخی از سیاست‌ها و برنامه‌های پیشنهادی عبارتند از:

۱) توجه ویژه به تدوین و تصویب طرح جامع مناطق و تعریف استراتژی مشخص برای هر منطقه، متناسب با مزیت‌ها و ویژگی‌های نسبی و اهداف مندرج در اسناد بالادستی

و سند چشم‌انداز بیست ساله کشور؛

۲) تثبیت و تفویض اختیارات مدیریتی و الزام‌گذاری برای مدیران در اجرای برنامه‌های هر منطقه و ارزیابی عملکرد و میزان تحقق اهداف در چارچوب برنامه‌های مصوب مناطق؛

۳) ارتقاء جایگاه سازمانی و تقویت سیستم مدیریت دبیرخانه شورایعالی برای پشتیبانی قدرتمند مناطق آزاد و ویژه اقتصادی؛

۴) تمکین دستگاه‌های اجرایی در اجرای قانون علی‌الخصوص ماده ۲۷۷ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد و ماده ۶۵۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛

۵) ایجاد امنیت و فضای سیاسی بآبایت در مناطق آزاد و برقراری تعرفه‌های ترجیحی برای مناطق در مقایسه با کشورهای همجوار، جهت تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران داخلی؛

۶) بازنگری و تدوین قوانین روشن و شفاف به صورت بلندمدت و پایدار، هماهنگ با استانداردهای جهانی و بی‌ترساز برای رقابت در عرصه تجارت و اقتصاد بین‌الملل؛

۷) مساعدت و اختصاص بخشی از بودجه دولت در کل بودجه ملی برای تقویت زیرساخت‌ها و تأسیسات زیربنایی مناطق آزاد تجاری-صنعتی؛

۸) بهره‌برداری از ظرفیت بازار و افزایش سهم کشورهای همسایه در تبادلات تجاری از طریق تشکیل کارویژه سفرای کشورهای همسایه با منافع مشترک و همسو در هریک از مناطق آزاد و تعریف مناطق مشترک اقتصادی با همسایگان در مرزها؛

۹) مدیریت واردات هدفمند و چنتی‌بر تأمین مواد اولیه موردنیاز برای تولید؛

۱۰) تدوین و اجرای پیمان‌های پولی در دوجانبه با کشورهای همسایه و طرف‌های تجاری؛

۱۱) تعریف مشوق‌های موثر صادراتی و معافیت‌های گمرکی و مالیاتی برای کالاهای تولیدی صادراتی.

در گفت‌وگو با کارشناسان مسائل اقتصادی و روابط بین‌الملل تصریح شد:

گسترش تعاملات بین‌المللی؛ بنیان فلسفی و کارویژه اساسی مناطق آزاد

گزارش:

مهرناز عالمی

یکی از بنیان‌های فلسفی ایجاد مناطق آزاد در دنیا، گسترش تعاملات بین‌المللی آن منطقه و کشور با دیگر مناطق همجوار و خارجی است. قرار گرفتن بسیاری از مناطق آزاد در جوار مرزها، بندار و در فرودگاه‌ها، حاکی از این مسئله است که بنیانگذاران این ایده، به‌دنبال بهره‌گیری از توانمندی‌های ویژه این مناطق برای تقویت مناسبات بین‌المللی بوده‌اند.

اما متأسفانه این کارویژه در مناطق آزاد ایران خیلی جدی گرفته نشده است و این مناطق به دلایل سیستمی، ساختاری، بروکراتیک و مشکلات رومزه موز و موازی‌کاری‌ها توانسته‌اند به شکل مدون و هدفمند وارد فعالیت‌های بین‌المللی شوند. این درحالی است که با توجه به مشکلات منطقه‌ای که ایران با آنها درگیر است و اختلاف‌های سیاسی و ژئوپلیتیکی که با همسایگان خود دارد؛ مناطق آزاد این پتانسیل را دارند که گام در این مسیر نهاده و دولت را در کاستن از مشکلات منطقه‌ای و حتی ایجاد نوعی همگرایی و همکاری منطقه‌ای یاری نمایند. نقش‌آفرینی مناطق آزاد در ایجاد همگرایی منطقه‌ای مستلزم طراحی برنامه‌ای منسجم و اعطای برخی اختیارات به آنها است، اما با عنایت به ساختار خاص مناطق آزاد و امتیاز ویژه‌ای که این مناطق دارند، پتانسیل بسیار خوبی در این زمینه وجود دارد و به‌راحتی می‌توانند با فعال شدن در حوزه همکاری‌های منطقه‌ای، گام مهمی در راستای سیاست خارجی دولت به‌منظور گسترش روابط منطقه‌ای و همسایگان بردارند. این کارویژه از مسیر بین‌المللی شدن مناطق آزاد و با فعال‌سازی ظرفیت‌های پارادییلماسی مناطق میسر و شدنی است.

پارادییلماسی به عنوان شکل نوینی از ابزارهای سیاست خارجی، فرصت‌های جدیدی را برای دولت‌ها به‌وجود می‌آورد که از طریق به‌کارگیری بازیگران فروملی و حکومت‌های محلی مانند شهرها و استان‌ها، بتوانند در طیف گسترده‌ای از موضوعات منطقه‌ای نقش‌آفرینی کنند. شکل و چارچوب این شکل از دیپلماسی در مناطق مختلف جهان باتوجه به ویژگی‌های تاریخی، جغرافیایی و همچنین تحولات و رخ‌دادهایی که در آن مناطق رخ داده و یا در جریان است؛ می‌تواند متفاوت باشد. موضوعاتی هم که پارادییلماسی در آن به‌کار گرفته می‌شود، ممکن است با توجه به منافع ملی دولت‌ها و همچنین ضرورت‌هایی که در عرصه توسعه و بین‌المللی‌سازی وجود دارد، طیف گسترده‌ای از موضوعات ازجمله اقتصاد، سیاست، امنیت، فرهنگ، محیط‌زیست و غیره را شامل گردد.

دیپلماسی و پارادییلماسی

دیپلماسی اشاره به هنر اقدام در عرصه روابط بین‌الملل، ازجمله در موضوعاتی نظیر تهدات بین‌المللی، قراردادها، مذاکرات بین‌المللی و غیره دارد. همچنین به عنوان ابزاری در نظر گرفته می‌شود که برای به‌دست آوردن اهداف خاص دولت یا سایر بازیگران بین‌المللی، حیاتی است. دیپلماسی یک ابزار صلح‌آمیز برای به‌دست آوردن اهداف از طریق ایجاد مسیرهای دیپلماتیک و با استفاده از برخی عوامل، فاکتورهای معتبر است. دیپلماسی چهار وظیفه اولیه دارد: اول، جمع‌آوری اطلاعات از خارج از کشور؛ دوم، آنالیز و تحلیل چنین اطلاعاتی از سوی وزارت امورخارجه و نهادهای مربوط؛ سوم، توسعه سیاست‌ها براساس چنین اطلاعاتی؛ و در نهایت ارتباط برقرار کردن با سایر بازیگران از طریق این سیاست‌ها.

دیپلماسی در کلیت خود پیچیده است و طیف گسترده‌ای از اقدامات ازجمله نشست مشترک بین رهبران سیاسی، فرستادن پیام‌های سیاسی و بیانیه‌های عمومی را شامل می‌شود. دولت‌ها معمولاً دیپلماسی را به صورت یک‌جانبه، دوجانبه و چندجانبه پیگیری می‌کنند. در اثر جهانی شدن، دیپلماسی مدرن امروزی شکل و چارچوب‌های جدیدی پیدا کرده که بسته به موضوعات مختلف نیازمند ابزارها و جهان‌بینی‌های متفاوتی است. تخصصی‌تر شدن دیپلماسی باعث گردیده‌است که امروز با طیف متعددی از دیپلماسی‌ها ازجمله دیپلماسی اقتصادی، فرهنگی، سلامت، ورزشی و غیره مواجه باشیم. در این بین، پارادییلماسی به عنوان شکل جدیدی از دیپلماسی، توجه محققین و اندیشمندان حوزه روابط بین‌الملل را به خود جلب کرده‌است.

واژه پارادییلماسی یا دیپلماسی موازی و یا دیپلماسی خرد از دهه ۱۹۸۰ میلادی به‌کار برده شد. پارادییلماسی بیانگر ظرفیت و نقش‌آفرینی بازیگران فروملی در عرصه سیاست خارجی و مشارکت آنان در عرصه بین‌الملل در تعقیب منافع خاص بین‌المللی است. این حکومت‌های فروملی یا منطقه‌ای با هدف ارتقاء منافع خود و دولت مرکزی در روابط بین‌الملل، به گشودن خانه‌های فرهنگ و تجارت در سایر کشورها، پیوستن به شبکه‌های همکاری بین‌المللی، امضای معاهدات و توافق‌نامه‌ها با دولت‌های خارجی و بازیگران غیردولتی مباردت می‌ورزند که تمامی فعالیت‌های مزبور در عرصه سیاست خارجی و روابط بین‌الملل، به عنوان پارادییلماسی یا دیپلماسی موازی آمیده می‌شود.

در ادبیات مربوط به پارادییلماسی موضوعات مختلفی برای نقش‌آفرینی حکومت‌های محلی و غیرمرکزی در نظر گرفته می‌شود؛ با این‌وجود تأکید عمده بر سه موضوع سیاست، اقتصاد و فرهنگ است. از لحاظ اقتصادی، مناطق و حکومت‌های محلی به‌دنبال جذب سرمایه‌گذار، بازار برای تولیدات و همچنین ارتقاء جایگاه خود به عنوان مقصد گردشگری هستند. این مناطق همچنین از طریق همکاری میان شرکت‌های کوچک و متوسط به‌دنبال بهره‌برداری از همکاری‌های مشترک هستند که مناطق آنها را از لحاظ موفقیت اقتصادی متمایز می‌کند و رقابت بازاری را افزایش می‌دهد. از لحاظ فرهنگی مناطق و حکومت‌های محلی با زبان و فرهنگ خاص خود به‌دنبال حمایت‌ها و منابع بین‌المللی هستند.

مناطق آزاد و فعال‌سازی ظرفیت‌های پارادییلماتیک وجود مناطق آزاد در ایران این فرصت فوق‌العاده مهم را در اختیار دولت قرار داده‌است که با فعال‌سازی ظرفیت‌های پارادییلماتیک این مناطق و درگیر ساختن آنها در فرایند گسترش همگرایی

منطقه‌ای بتواند گام مهمی در راستای سیاست منطقه‌ای خود بردارد. با توجه به این نکته که اکثریت مناطق آزاد کشور در تقاطعی قرار دارند که ما مشکلات زیادی با همسایگان در آن سوی مرزها داریم، این ظرفیت می‌تواند به شدت در کاستن از مشکلات منطقه‌ای به یاری کشوربیاید.

پارادییلماسی بر ظرفیت‌ها و قدرت نقش‌آفرینی مناطق آزاد در عرصه سیاست خارجی و مشارکت آنها در پیگیری منافع ملی می‌افزاید. این مناطق می‌توانند از طریق گشودن خانه‌های فرهنگ و تجارت در سایر کشورها و همچنین امضای توافق‌نامه‌ها و معاهدات با آنها، به توسعه اقتصادی مناطق خود کمک کنند؛ به‌ویژه در مواردی که بین دو کشور همسایه و هم‌مرز، مناقشات و منازعاتی وجود داشته باشد، نمایندگان این مناطق می‌توانند از طریق ابزارهای رسمی و غیررسمی و منطقه‌ای ازجمله امضای معاهدات، دیدارهای رسمی و تبادلات دیپلماتیک به حل و فصل این منازعات کمک کنند. مشارکت مناطق آزاد در دیپلماسی و سیاست خارجی نه تنها مغایر با اهداف حکومت مرکزی نیست، بلکه حتی می‌تواند مکمل آن نیز باشد. تعامل سیاست خارجی ایران با مسئله پارادییلماسی مناطق آزاد و به‌کارگیری ظرفیت‌های سیاسی و اقتصادی موجود در این مناطق می‌تواند از چند جهت مکمل هم باشند. اولاً، به سبب آن‌که فعالیت بین‌المللی مناطق آزاد عمدتاً بر موضوعات اقتصادی و فرهنگی تمرکز دارد، فعالیت‌های آنها می‌تواند در سادسازی چهره پیچیده سیاست خارجی و در رشد و توسعه آن مناطق به شدت مؤثرتر باشد. دوم، از طریق درگیری مستقیم مقامات محلی، گروه‌های مدنی و بازرگانان در فعالیت‌های بین‌المللی ازجمله در تبادلات فرهنگی و دانشگاهی و یا ماموریت‌های مربوط به گسترش تجارت و سرمایه‌گذاری، دیپلماسی فروملی این ظرفیت را دارد که از منافع و علایق اجتماعات محلی در امور و روابط خارجی تولید آگاهی کند و به همگرایی بیشتر این مناطق و دولت مرکزی کمک کند.

البته باید گفت که همکاری‌های مناطق آزاد با شرکای منطقه‌ای نیازمند یک چارچوب نهادی و قانونی است. در بسیاری از مواد فقدان ساختارهای نهادی و قانونی و عدم شکل‌گیری همکاری‌های منجسم با شخص‌های قابل تعریف و نتایج مشخص، مقامات دولت مرکزی را متقاعد کرده است که در مجموع این سطح از فعالیت‌های منطقه‌ای بین مناطق مجاور در مجموع رضایت‌بخش است. این دیدگاه تا حد زیادی پتانسیل قابل‌توجه موجود در زمینه همکاری‌های منطقه‌ای را نادیده می‌گیرد. شکل‌گیری همکاری‌های مرزی به خودی خود، علی‌رغم تقاضای مناطق مجاور برای فعالیت‌های مرزی اتفاق نمی‌افتد؛ بنابراین نیازمند یک چارچوب منطقه‌ای است که تا حدودی شامل تمرکززدایی و اعطاء اختیارات قانونی به مدیران سازمان‌های مناطق آزاد باشد. این چارچوب نهادی و قانونی در زمینه همکاری‌های منطقه‌ای برای گسترش فعالیت‌های مرزی بین مناطق آزاد و شرکای منطقه‌ای ضروری است.

بالا بردن استانداردهای زندگی در مناطق آزاد ایران و از بین بردن فقر، که خود یکی از مهم‌ترین عوامل ناراضیاتی‌های اجتماعی است؛ علاوهبر سرمایه‌گذاری داخلی، نیازمند سرمایه‌گذاری خارجی است. جذب سرمایه‌گذار خارجی از طریق همکاری‌های مرزی و منطقه‌ای قابل‌دسترسی است. مناطق آزاد ما با توجه به ظرفیت‌های اقتصادی و فرهنگی، پتانسیل قابل‌توجهی در زمینه جذب سرمایه‌گذاری خارجی دارند.

با وجود پتانسیل‌های فوق‌الذکر، متأسفانه مناطق آزاد ایران خیلی در دیپلماسی اقتصادی رسمی کشور به‌کار گرفته نشده‌اند. علاوهبر این، خود مناطق نیز به دلیل مشکلات و عوامل متعدد در گسترش فعالیت‌های بین‌المللی خویش موفق منع نکرده‌اند. آشنایی مدیران و کارشناسان سازمان‌های مناطق آزاد با سازوکار پارادییلماسی، با آداب و شرایط مذاکرات بین‌المللی، با حقوق مذاکرات بین‌المللی، برنامه‌ریزی برای شناسایی کشورها و مخاطبان هدف، تمرکز روی نقاط قوت خود و تعریف راهبرد بین‌المللی و به خدمت گرفتن نیروی انسانی توانمند و آشنا به فعالیت در محیط‌های بین‌المللی، از ملزومات فعال‌سازی این ظرفیت فوق‌العاده است.

عباس عزتی، کارشناس مسائل اقتصادی: بازبینی درخصوص قوانین جهت ایفای نقش بین‌المللی مناطق آزاد

عباس عزتی کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با نشریه، از لزوم بسترسازی برای جذب سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی در مناطق آزاد سخن گفت و بر فراهم کردن زمینه و شرایط توسعه اقتصادی کشور از طریق این مناطق و نقش مؤثر آنها بر حفظ امنیت ملی تأکید کرد. وی اظهار داشت: پس از جنگ جهانی دوم، بسیاری از کشورها در بحران اقتصادی به سر می‌بردند، تا آنجا که به‌دنبال سازوکاری افتادند که از این وضع اقتصادی رهایی پیدا نمایند. راهبردهای استراتژیک می‌توانست کشورها را این بحران نجات دهد؛ راهبردهایی که بتوانند در زمینه توسعه صادرات به کشورها کمک کند. از این‌رو به پیشنهاد سازمان‌های ازجمله توسعه صنعتی ملل متحد، کشورها به سمت و سویی سوق داده شدند تا مناطق آزاد را جهت جلب شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاری ایجاد کنند. این حرکت تا حدودی توانست اوضاع اقتصادی را بهبود ببخشد. مهم‌تر آن‌که مزایایی برای این مناطق در نظر گرفتند، ازجمله عدم وجود سلسله مراتب و تشریفات اداری، معافیت مالیاتی، آسان بودن صادرات و واردات، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، بخشودگی سود و عوارض گمرکی که باعث ایجاد جذابیت‌ها در این مناطق شد تا به این بهانه سرمایه‌گذاران، فعالیت اقتصادی خود را شروع کنند.

عزتی افزود: همین حرکت باعث ایجاد سهولت در شرایط خاص تجارت و ایجاد مزایای زیادی برای سرمایه‌گذاران شد تا گسترش همکاری‌های تجاری در ابعاد بین‌المللی، کسب درآمد ارزی، ایجاد رشد و رونق در مناطقی که شرایط تجارت بین‌المللی دارند، شکل بگیرد؛ لذا شرایطی جهت محرومیت‌زدایی و رونق اقتصادی فراهم گردید. وی ادامه داد: نکته مهم‌تر اما ایجاد فرصت‌های شغلی متنوع است؛ چراکه سرمایه‌گذاری در رشته‌های متفاوتی می‌تواند صورت گیرد. موضوع دیگر نیز ورود کالاهایی بدون قوانین دست و پاگیر است که می‌بایست به این موضوعات و امتیازها توجه ویژه‌ای می‌شد. این تجربه نشان داد که مناطق آزاد تا چه میزان می‌توانند در برون‌رفت مشکلات اقتصادی در یک کشور تأثیر بسزایی داشته باشند. حتی مناطقی که دور از دسترسی به دریا بودند، شرایطی را فراهم کردند که کشورشان آرام‌رام بعد از جنگ جهانی از مشکلات رهایی پیدا کردند. این مناطق کارهای دیگری در شهرهای بندری نیز انجام دادند، ازجمله به‌کارگیری اسکله‌هایی برای بارگیری کشتی‌های بزرگ و سنگین، راه‌اندازی فرودگاه‌ها، ترمینال‌ها و ارائه مجوزهای هواپیمای مسافربری به آن مناطق، ایجاد انبارهای بزرگ و تجهیزات رفاهی و خدماتی ازجمله فروشگاه‌ها و بیمارستان‌ها در مناطق آزاد بوده است. اینکه چقدر مناطق آزاد ما با این مولفه‌ها سازگاری دارند، بحثی است که نیاز به تحقیق و تفحص دارد که ما چه کارهایی توانستیم در این مناطق انجام دهیم؟!

این کارشناس در پاسخ به این سوال که توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و پیروی از اصل برونگرایی مستلزم چه زیرساخت‌ها و ضروریاتی است، بیان داشت: اینکه ما چقدر توانستیم مولفه‌های لازم برای توسعه حوزه عمل مناطق آزاد را علمباتی کنیم و بسترهای لازم و امکانات خدماتی را ایجاد کنیم، موضوعی قابل بررسی است. باید یکی از مناطق به عنوان شاخص مطرح شود و دید که این مولفه‌ها چقدر عملیاتی و چه چیزهایی به فراموشی سپرده شده است. اما واقعیت آن است که بسیاری از این مولفه‌ها را انجام ندادیم و فکر کردیم صرف کشیدن فنس جغرافیایی می‌تواند به خواسته‌هایمان در این مناطق جامه عمل بپوشاند.

عزتی ادامه داد: برای آن‌که رشد اقتصادی بالا برود، نیازمند به این هستیم که سالانه بیش از ۱۷میلیارد دلار سرمایه‌گذاری انجام دهیم. اما سوال این است که آیا بستر برای سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد داریم؟ قوانین محکم و مستدل داریم تا سرمایه‌گذاران به استناد آن قوانین شروع به کار کنند؟ آیا با وجود قوانین، مسئولان ما در اجرای قوانین شرایط

لازم را مهیا کرده‌اند؟ یا قانون را با دست خودشان به چالش کشیده‌اند؟ اینها نکات حائز اهمیت است که ما را به برونزا بودن هدايت می‌کند.انتقال تکنولوژی یکی از موضوعات مهم است و تأکید بر توسعه اقتصاد دانش‌بنیان نیز به همین دلیل است که به سمتی برویم که تولید دانش داشته باشیم تا از طریق آن به تکنولوژی برسیم. امروز محدودیت‌هایی در این حوزه داریم که بناست تشکل‌های دانش‌بنیان رشد بیشتری کنند؛ اگر این اتفاق بیفتد، می‌توانیم بگوییم که هم درونزا و هم برونزا می‌توانیم باشیم. وقتی مسلح به تکنولوژی روز نباشیم، نمی‌توانیم صادرات کنیم، برونزا بودن یعنی تکنولوژی کارآمد، نیروی آگاه و دوره دیده و آموزش دیده و آگاه به تولید و داشتن مواد اولیه مناسب. لذا صادرات به این سادگی نیست، باید کشورهای هدف را مورد تحلیل قرار دهیم، هم از نگاه فرهنگی و هم اجتماعی و سیاسی باید موضوعات مورد ارزیابی قرار بگیرد. امروز در دنیا صادرات به همین سادگی صورت نمی‌پذیرد.

وی در پاسخ به این سوال که مناطق آزاد چگونه باید از طریق کمیسین‌های مشترک اقتصادی و کمیته‌های مشترک تخصصی بین ایران و کشورهای دیگر وارد ساختار مدیریتی روابط اقتصادی دوجانبه با کشورهای دیگر شوند، اذعان نمود: در سفارتخانه‌های مختلفی که در دنیا داریم، یک بخش مربوط به رایزن اقتصادی است. این رایزن اقتصادی درخصوص کشورهای خارجی به‌ویژه کشورهایی که فکر می‌کنند امکان صادرات دارند و بکر برای صادرات برخی محصولات هستند، تحقیقات و مطالعات میدانی انجام و گزارش‌های خود را در نهایت به معاون اقتصادی وزارت امورخارجه می‌دهد. ما اتاق بازرگانی داریم که این اتاق سازوکار خاص خود را دارد، کمیته‌های دوجانبه مثل اتاق ایران و آلمان، ایران و فرانسه، ایران و چین و اتاق‌های مختلف در کنار موقعیتی که در وزارت امورخارجه است، می‌توانند کمک کنند؛ وزارت صمت نیز در این قضایا می‌تواند راهکار پیدا کند.

این کارشناس اقتصادی در ادامه و در پاسخ به این سوال که آیا مناطق آزاد می‌توانند بسترساز این ساختارهای همکاری مشترک اقتصادی باشند و در ارتقای امنیت ملی نقش ایفا کنند، گفت: یکی از شاخصه‌های سرمایه‌گذاری خارجی در هر کشوری، بحث امنیتی است. سرمایه‌گذارانی که از کشوری به کشوری دیگر می‌روند، چه بخش خصوصی باشند، چه دولتی و خصولتی، قطعاً مسائل امنیتی کشور میزبان را بررسی می‌کنند تا ببینند آن منطقه آزاد شرایط سیاسی و امنیتی‌اش چگونه است؟ آیا قابلیت تغییر حکومت، کودتا و شورش وجود دارد؟ نکته دیگر اینکه آیا در آن کشور قوانین به درستی اجرا می‌شود؟ آیا شرایط زد و بند و رانت در آن کشور موردنظر فراوان است یا خیر؟ اگر اتفاقات غیرمترقبه‌ای صورت گیرد، سرمایه مصون از حوادث می‌باشد؟ اینها موضوعات حائز اهمیت است که در پروتکل‌ها و توافقاتی که در سطح دولت‌ها انجام می‌شود، مدنظر است؛ اما سرمایه‌گذار هم برایش مهم است که جایی سرمایه‌گذاری نکند که اما و اگر داشته باشد.

عزتی افزود: موضوع توسعه مرودات دوجانبه نقش بسیار مهمی دارد و بحث امنیتی هم بسیار مهم است؛ ضمن اینکه وقتی سرمایه‌گذاران خارجی در کشوری دیگر سرمایه‌گذاری شکل می‌دهند، ناخودآگاه برای آن کشور هم امنیت ایجاد می‌کند؛ چراکه وقتی کشورها متنفذ سرمایه‌گذاری در کشوری می‌باشند، در حقیقت به نوعی مصون از تعرض نسبت به کشورهای متخاصم خواهند بود.

طبق گفته این کارشناس؛ ایران در تلاش برای وارد شدن در بلوک‌های اقتصادی منطقه‌ای و جهانی است؛ لذا مناطق آزاد می‌توانند نقش تسهیل‌گر اقدامات ایران و یا آینده این مرادوات چندجانبه را ایفا کنند.

وی تأکید کرد: این بسیار حرکت خوبی است و اینکه چرا امروز ایران به این بلوک‌ها دعوت می‌شود، نشان‌دهنده ثبات امنیتی و سیاسی کشور است. کشور ما به هر جهت در خاورمیانه به لحاظ سیاسی مقنترانه است، البته درست است ثورم داریم، ولی اوضاع اقتصادی هنوز به‌گونه‌ای نیست که بگوییم ورشکسته محسوب می‌شویم. ورود ما به بلوک‌های اقتصادی منطقه‌ای و جهانی بسیار حائز اهمیت است و می‌تواند نقش خوبی ایفا کند؛ قراردادهای دوجانبه و سه‌جانبه‌ای که می‌بندیم، تو ذهنی بزرگ که دلا ر خواهد بود؛ اگر این روند ادامه پیدا کند، سرنوشت دلا را به پیچیدگی‌هایی مبتلا می‌شود. کشورهای که ما با آنها به بلوک‌های منطقه‌ای یا جهانی وارد شدیم را می‌توانیم مورد رصد قرار دهیم و هدفگذاری کنیم تا از طریق مناطق آزاد با آنها مرادوه داشته باشیم. امروز مرودات به‌واسطه مناطق آزاد است. ضمن اینکه مناطق آزاد هستند که فضای اشتغال را به خوبی تلفیق می‌کنند.

این کارشناس مسائل اقتصادی در پایان خاطرنشان کرد: مناطق آزاد باید از این فرصت استفاده کنند و به شکلی برنامه‌ریزی داشته باشند که جذب سرمایه‌گذاری خارجی را صورت دهند. وقتی در حوزه‌های منطقه‌ای وارد این بلوک‌ها شدیم، به‌گونه‌ای باشد که سرمایه‌گذاران به این بلوک‌های موردنظر اظهار علاقه داشته باشند تا سرمایه‌گذاری نمایند. باید بینیم چالش‌هایمان در این حوزه چیست و در بخش خدماتی در مناطق آزاد چه شرایطی را می‌شود مهیا نمود و تمامی مولفه‌ها را بررسی و فراهم کرد. لذا بازبینی درخصوص قوانین باید داشته باشیم؛ زیرا ما وارد دهه‌ای از بلوک‌های اقتصادی و جهانی شده‌ایم که مناطق آزاد در آن باید نقش تسهیل‌گری را مهیا نمایند.

فرشته محمودپور، کارشناس امور بین‌الملل: مناطق آزاد می‌توانند پیشانی مبادلات تجاری با سایر کشورها باشند

اما فرشته محمودپور کارشناس امور بین‌الملل در گفت‌وگو با نشریه، به مزیت‌های مناطق آزاد در راستای توسعه مرودات بین‌المللی خصوصاً با همسایگان اشاره کرد و بر ضرورت حضور این مناطق در کمیسین‌های مشترک اقتصادی تأکید نمود.

وی در پاسخ به این سوال که توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و پیروی از اصل برونگرایی مستلزم چه زیرساخت‌ها و ضروریاتی است، گفت: فلسفه ایجاد مناطق آزاد این است که تکنولوژی‌های نو از خارج به داخل مناطق آزاد بیاید تا با استفاده از انرژی و نیروی انسانی ارزان‌تر از کشورهای همجوار و ترکیب با مواد اولیه در کشور، تولید کالا و صادرات را داشته باشیم. این فلسفه مناطق آزاد است، یعنی ما بنگاه‌های

دوشنبه ۲۹ خرداد ماه ۱۴۰۲ - ۱۹ جون ۲۰۲۳ - شماره ۲۳۰

اقتصاد

اقتصادی و کارخانه‌هایی را در منطقه آزاد با کاهش تشریفات قانونی و فراهم کردن تسهیلات همچون قانون کار، قانون بانکداری، قانون صدور ویزا که با سرزمین اصلی متفاوت است، ایجاد کنیم تا تکنولوژی جدید راحت‌تر و آسان‌تر به منطقه آزاد بیاید و با استفاده از نیروی انسانی ایرانی و همچنین مواد اولیه، تبدیل به تولید کالا و خدمات شوند.

محمودپور ادامه داد: اما سوال این است مگر در بیش از یک‌دهه گذشته که بخش عمده آن را در شرایط تحریم بین‌المللی به سر می‌بریم، امکان جذب سرمایه و تکنولوژی خارجی وجود داشته که مناطق آزاد بتوانند چنین کاری انجام دهد؟ در پاسخ باید تأکید کرد که به دلیل آن‌که چنین شرایطی وجود نداشت، پس مناطق آزاد هم شرایط مناسبی برای جذب سرمایه و تکنولوژی را نداشتند. بنابراین برای فراهم شدن زیرساخت‌ها، شرط اول این است که در روابط سیاسی به شرایط عادی برگردد؛ یعنی ما از تحریم‌های ظالمانه خارج شویم تا به‌دنبال آن امکان جذب تکنولوژی خارجی را داشته باشیم.

این کارشناس امور بین‌الملل اظهار کرد: اما شرط دوم این است که به‌لحاظ نرم‌افزاری، قوانین و آیین‌نامه‌هایی که به مناطق آزاد سهل‌تر است، به‌درستی اجرا شود. شرط اجرا هم این است که مدیرانی که در مناطق آزاد هستند، ظرفیت‌های حقوقی و قانونی خود را بدانند و بشناسند. اگر چنین اتفاقی بیفتد یعنی از طرفی شرایط به حالت عادی برگردد و تحریم‌ها رفع شود و از طرفی دیگر هم مدیران مسلط بر قوانین و اختیاراتی که قانونگذار به آنها داده، باشند و به اجرای درست قوانین کمک کنند تا هدف و فلسفه وجودی منطقه آزاد تحقق پیدا کند.

محمودپور در پاسخ به این سوال که کشورهای هدف و همسایه که برای هریک از مناطق آزاد در اسناد جامع آنها تعریف شده، باید چه جایگاهی در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی مناطق آزاد داشته باشند، اظهار داشت: برای پاسخ به این سوال مثالی می‌زنم تا ظرفیت مناطق آزاد در همسایگی کشورهای هدف ملموس شود. در کشورهای حوزه دریای خزر مثل قزاقستان، ترکمنستان، آذربایجان و حتی روسیه، مواد اولیه‌ای همچون گاز، قلات، چوب و فولاد وجود دارد. اگر در منطقه آزاد انزلی که فعلاً تنها منطقه آزاد فعال در حاشیه دریای خزر است، امکان واردات چوب فراهم شود؛ چوب را در این منطقه به محصول نهایی مثل میل یا هر کاربری دیگر تبدیل کنیم، طبیعتاً ارزش افزوده قابل‌توجهی ایجاد می‌شود؛ یا کارخانه تولید ارد که در محدوده منطقه آزاد انزلی زیاد است و می‌تواند ترخیص موقت شوند؛ اگر گندم را از آنجا وارد و به ارد تبدیل و صادر نماییم، موقعیت خیلی خوبی خواهد بود و یا دیگر کالاهای مشابه کشورهای خلیج دریای خزر که از جنوب کشور به منطقه آزاد انزلی آورده و بعد هم ترانزیت شوند.

وی ادامه داد: منطقه آزاد انزلی هم برای ترانزیت کالا و هم برای واردات مواد اولیه و تبدیل آن به کالا و محصول نهایی فرصت خیلی خوبی است و یا در جنوب کشور و در مناطق آزاد قشم، کیش و چابهار که هر کدام تعریف خاص خود را دارند، باید چنین موقعیت و فرصتی شناخته و از آن استفاده شود. این بحث در مورد درآمد دیگر با کاربری‌های اقتصادی مختلف وجود دارد؛ بنابراین ما به تناسب هر منطقه آزاد که همسایه یک کشور است، باید تعریف خاصی از آن موقعیت داشته باشیم. یکبار در تولید کالا، یکبار در تولید خدمات، واردات کالاهای خاص و... همه اینها باید در طرح جامع مناطق آزاد پیش‌بینی شود.

این کارشناس در پاسخ به این سوال که مناطق آزاد چگونه باید از طریق کمیسین‌های مشترک اقتصادی و کمیته‌های مشترک تخصصی بین ایران و کشورهای همسایه، روابط اقتصادی دوجانبه برقرار کنند، اذعان نمود: وزرا عمدتاً مسئول کمیسین‌های اقتصادی مشترک بین ایران و کشورهای همسایه هستند؛ در اینجا مناطق آزاد باید تلاش کنند که در این کمیسین‌های مشترک نقش ویژه‌ای داشته باشند؛ درواقع هر منطقه آزاد به تناسب هر کشور همسایه، باید انجام وظیفه کند. مدیران مناطق آزاد نیز در این کمیسین‌ها فعال هستند، اما متناسب با آن انتظارات فعالیت نمی‌کنند. مناطق آزاد با مهمی به این هستند که صرفاً محل واردات می‌باشند و یا انگشت اشاره به این موضوع است که این مناطق به اهداف‌شان دست پیدا نکرداند.

محمودپور افزود: دولت و مجلس تعیین کرده‌اند که برخی از نقاط کشور به لحاظ موقعیت جغرافیایی به عنوان مناطق آزاد معرفی شوند؛ در سال‌های اخیر هم لامنتفعه آزاد جدید تصویب شده است، درحالی که برای این مناطق امکانات، زیرساخت و بودجه‌ای برای حل مشکلات پرده‌کش نشده است. اگر هم مشکل زیرساخت‌های مناطق آزادی همچون کیش، قشم، ارس و... تا حدودی مرتفع شده است، علت آن نیست که این منابع دولتی استفاده کرده‌اند، بلکه عمدتاً از محل فروش زمین یا تخفیف سود بازرگانی برای ورود کالا به مناطق آزاد، منابعی را جمع کرده‌اند؛ بخشی از زیرساخت‌ها را فراهم کنند. لذا تا وقتی که زیرساخت‌ها تکمیل نشود، ما نمی‌توانیم انتظار تحقق همه اهداف مناطق آزاد را داشته باشیم. عدم تکمیل زیرساخت‌ها به اضافه مسائل سیاسی که با کشورهای منطقه داریم، طبیعتاً به مشکلات این مناطق اضافه می‌کند.

وی در ادامه تأکید کرد: اگر ایران در بلوک‌های اقتصادی ورود پیدا کند، طبیعتاً موقعیت خوبی فراهم می‌شود؛ به عنوان مثال اتحادیه اقتصادی اوراسیا و اکو که کشورمان در آن عضو است، مناطق آزاد می‌توانند پیلوتو برای اجرای بلوک‌هایی که ایران عضو آن است یا به‌دست آورده باشند؛ چراکه مناطق آزاد کشور مناطقی کوچک با مقیاس بسیار کم برای اقتصاد ملی است؛ لذا عضویت ایران در بلوک‌های اقتصادی در مناطق آزاد برای اجرای کامل بسیار مناسب است که می‌تواند به کل کشور تسری پیدا کند.

محمودپور اظهار کرد: یکی از اهداف خوبی که در دولت سیزدهم پیگیری می‌شود، روابط با کشورهای همسایه است؛ این روابط با ترکمنستان و قزاقستان یا در جنوب کشور با قطر، عربستان و دیگر کشورها برقرار است. اگر ارتباط سیاسی با این کشورها بیشتر شود، قطعاً در مبادلات تجاری با این کشورها می‌تواند تأثیرگذار باشد.

این کارشناس امور بین‌الملل در پایان تأکید کرد: مناطق آزاد می‌تواند پیشانی مبادلات تجاری با سایر کشورها باشد؛ چراکه این مناطق به لحاظ تشریفات گمرکی، قوانین بازرگانی و حتی تشریفات سیاسی، سهل‌تر و آسان‌تر هستند. لذا بازرگانان بین مناطق آزاد و کشورهای همسایه تردد می‌کنند.

بررسی ملاحظات پیرامون پرونده توسعه محدوده جغرافیایی منطقه آزاد انزلی:

معضل توسعه محدوده منطقه آزاد انزلی؛ تقابل مصلحت ملی با منافع گروهی

گزارش: مر ضحیه حسینی

طبق مصوبه مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۱؛ محدوده‌هایی که تا سال۹۸ جزو منطقه آزاد انزلی بوده، به آن بازمی‌گردد و علاوه بر آن، فرودگاه سردار جنگل رشت، شهرک‌های صنعتی خمیران انزلی، سپیدرود رشت و صومعه‌سرا نیز به محدوده این منطقه آزاد الحاق می‌گردد.

لایحه توسعه محدوده جغرافیایی منطقه آزاد انزلی چند سالی است که مطرح شده و مقدمات آن در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی فراهم شده است.

طبق گفته سیدکاظم دلخوش نماینده مردم صومعه‌سرا در مجلس شورای اسلامی؛ مساحت اضافه شده به منطقه آزاد انزلی، ۲هزار هکتار بوده و شورای نگهبان قبلا این لایحه را برگشت داده بود و خواستار آن شد تا مسائل زیست محیطی در آن رعایت گردد و اراضی کشاورزی نیز تفکیک شوند تا در منطقه آزاد قرار نگیرند. این لایحه البته بعد از اصلاح اشکالات شورای نگهبان درحال حاضر نیز، از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد تایید قرار نگرفته است.

افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی یک بحث جنجالی در استان گیلان است که سال‌هاست وجود دارد. در اردوگاه موافقان کسانی مانند سیدکاظم دلخوش و در اردوگاه مخالفان افرادی نظیر احمد دنیامالی نماینده مردم انزلی در مجلس شورای اسلامی قرار دارند. مخالفان افزایش محدوده انزلی، انجام این امر را برخلاف راهبرد اقتصاد مقاومتی، غیرمفید و بر ضد بخش کشاورزی و محیط‌زیست می‌دانند.

دلایلی بر رد درخواست توسعه محدوده منطقه آزاد انزلی

در ادامه این گزارش، علاوهبر استدلال مخالفان، ما نیز چند نکته را در تحکیم منطق مخالفین با افزایش توسعه محدوده جغرافیایی منطقه آزاد انزلی ارائه خواهیم داد.

۱) هرچند طبق بند۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، بحث توسعه حوزه عمل مناطق آزاد مورد تأکید قرار گرفته است؛ اما این توسعه برخلاف آن چیزی که طی سال‌های اخیر مورد مستمسک قرار گرفته است، توسعه حوزه جغرافیایی مناطق فعال و یا ایجاد مناطق آزاد جدید نیست؛ بلکه این توسعه بر محور منطق درونی و یا روح اقتصاد مقاومتی یعنی

درونزایی و برونگرایی است؛ نه توسعه ارضی. در این بین توسعه حوزه عمل مناطق آزاد در راستای اهداف مندرج در بند۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، یعنی متنوع‌سازی منابع سرمایه‌گذاری، جذب سرمایه‌های خارجی، ورود تکنولوژی، افزایش تولید و صادرات می‌باشد. این توسعه درواقع بالفعل کردن ظرفیت‌های درونی مناطق آزاد با هدف نقد کردن آن در ورای مرزهای ملی جهت افزایش صادرات کالا و خدمات و تقویت جایگاه کشور در سطح اقتصاد منطقه‌ای و جهانی است.

۲) موضوعی که در لایحه عنوان شده است، توسعه محدوده منطقه آزاد انزلی شامل برخی شهرک‌های صنعتی فعال می‌باشد. این کار نه منطقه آزاد کردن شهرک صنعتی، بلکه شهرک صنعتی کردن منطقه آزاد است؛ همان روند پرضری که سال‌هاست در مناطق آزاد پیگیری می‌شود. درواقع نباید منطقه آزاد کارکرد شهرک صنعتی معمول به‌خود بگیرد بدون این‌که بتواند از قبل توسعه صنعتی صادرات‌محور و مبتنی بر تکنولوژی به ماموریت‌های کلان خود بپردازد. گذشته از آن، همان‌طور که برخی از مخالفان در سطح استان گیلان عنوان کرده‌اند، در شهرک‌های صنعتی دیگر جایی برای جذب سرمایه‌گذاری جدید وجود ندارد، مگر واگذاری از طریق نقد کردن زمین‌هایی که قبلا تصاحب شده‌اند!!!

۳) منطقه آزاد اروند امروز از لحاظ در برگیری شهرک‌های صنعتی، شاید بتوان گفت برخلاف ادعای منطقه آزاد ارس، صنعتی‌ترین منطقه آزاد

ایران است. اما آمارهای عملکرد تولیدی، صادراتی و ارتقای تکنولوژی صنعتی منطقه آزاد اروند همان قدر قابل دفاع است که الحاق شهرک‌های صنعتی موجود در لایحه به منطقه آزاد انزلی! یعنی شهرک صنعتی کردن منطقه آزاد به بهانه جذب سرمایه‌گذاری و افزایش تولید ممکن است در ظاهر! امر، جمله قابل دفاعی باشد؛ اما در صحنه اجرا، هیچ دستاوردی جز گرفتار کردن سیستم اداری سازمان منطقه آزاد در مشکلات متعدد شهرک‌های صنعتی و تضعیف توان محدود مالی و سیستمی سازمان منطقه آزاد، ثمری نخواهد داشت. عرف و منطق جهانی بر حداقلی بودن محدوده منطقه آزاد به جهت چابک‌سازی روندهای مدیریتی و اجرایی در آن تأکید می‌کند؛ نه این‌که یک منطقه آزادی که خود جگر زلیخاست و چندباره می‌باشد، محدوده‌های مشکل‌دار جدید نیز به آن افزوده شود. ۴) یک تجربه دیگر در باب بی‌ثمر بودن افزایش محدوده منطقه آزاد؛ الحاق شهر حساس چابهار به‌علاوه بنادر به محدوده منطقه آزاد چابهار است. آیا این افزایش محدوده جز ایجاد فشار و تحمیل هزینه به سازمان منطقه آزاد چابهار بدون این‌که اهداف گفته شده محقق گردد، ثمری داشته است؟ اگر داشته، پس حتما افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی هم موثر و مثبت خواهد بود. تنها نقطه قابل دفاع موجود در لایحه توسعه محدوده منطقه آزاد انزلی، الحاق فرودگاه سردار جنگل به این منطقه آزاد است که آن هم نباید در راستای توسعه توریسم و تجارت خرد انجام گیرد.

تخریب زمین‌های کشاورزی و ایجاد روساخت‌های غالبا تجاری و گردشگری در منطقه آزاد انزلی طی سال‌های گذشته که اصالتا این منطقه آزاد می‌بایست دارای کارکرد ملی و بین‌المللی در حوزه ترانزیت و تجارت منطقه‌ای باشد را، از مسیر اصلی منحرف کرده است. اگر فرودگاه سردار جنگل نیز به این جریان اضافه گردد، یعنی از ظرفیت فرودگاه در حوزه انجام ترانزیت هوایی محصولات کشاورزی به بازارهای منطقه‌ای همچون اتحادیه اقتصادی اوراسیا و واردات محصولاتی فاسد شدنی دیگر استفاده نشود، خود فرودگاه اثرات غیرمستقیم مخرب بر کارکرد منطقه آزاد خواهد داشت.

۵) درحال حاضر دو مجتمع بندری مهم یعنی انزلی و کاسپین در محدوده منطقه آزاد انزلی وجود دارد. حال فارغ از اشکالات موجود در مجتمع بندری کاسپین (و احتمال عدم تحقق اهداف اولیه در این بندر، حتی در صورت تکمیل تمام زیرساخت‌های عمرانی آن)، امروز بندر انزلی ظرفیت بسیار بزرگی در اختیار سازمان منطقه آزاد انزلی است تا بتواند در راستای

نقش‌آفرینی ملی و بین‌المللی، اقدامات لازم و ضروری را انجام دهد. اما منطق معیوب مدیریت موجود در این منطقه، باعث شده است در رقابت با بندر انزلی، سازمان منطقه آزاد انزلی بندر کاسپین را احداث کند؟! یعنی عمق نگاه کاملا محدود و در راستای کم‌اثر کردن ظرفیت‌های موجود است. احتمالا در قالب این منطق و تفکر مدیریتی مایوس‌کننده، افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی باعث افزایش رقابت غیرسازنده میان منطقه آزاد انزلی و جامعه صنعتی استان گیلان مثلا به بهانه ورود به بازار اوراسیا خواهیم شد! هرچند الزام منطقی حضور موفق هر کشوری در بازار خارجی، هم‌افزایی کلیت سیستم اقتصادی آن در راستای بالا بردن سود و سهم مناسب ملی است؛ نه رقابت‌های درونی که گاهی به مرحله ائتلاف با رقبای خارجی با هدف به زمین زدن همکار داخلی نیز کشیده می‌شود.

۶) مجمع تشخیص مصلحت نظام همان‌طور که از عنوان آن پیداست، نهادی فرایشتی و فراجنایی است که انتظار می‌رود واقعا و حقیقتا با اعمال یک نگاه اصولی، راهبردی و کارشناسی دقیق در ارتباط با طرح‌ها و لوايح مشکل‌دار تصمیم‌گیری نماید. در ارتباط با لایحه افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی، وقتی نخبگان استانی نیز نمی‌توانند به دلیل معایب وابهامات متعدد موجود به یک اجماعی برسند؛ قطعا کشف مصلحت ملی در این لایحه به غایت سخت خواهد بود؛ چراکه مصلحت استانی و منطقه‌ای نیز دچار شک و شبهه می‌باشد.

۷) بومیان و مردمان محلی نیز به عنوان ذی‌نفعان اصلی فعالیت منطقه آزاد انزلی، با اجرای این طرح مشکل دارند. آنها معتقدند برخلاف آنچه در این لایحه تحت عنوان افزایش محدوده با اولویت شهر انزلی مطرح شده، اما سهم این شهر به عنوان مهد اصلی، عامل ایجاد و موتور پیشران فعالیت‌های منطقه آزاد، فقط ۳۰هکتار در نظر گرفته شده است! ۸) همان‌طور که مجید صیادنورد کارشناس روابط بین‌الملل در گفت‌وگو با خبرگزاری ایرنا عنوان کرده است: برخورداری از محدوده چند هزار هکتار، در هیچ منطقه آزادی شرط لازم و کافی برای موفقیت آن در دستیابی به اهداف محسوب نمی‌شود و این الگو فقط در کشور ما به صورت نادرست جا افتاده است که در راستای تأمین نظر نمایندگان مجلس، مناطق مسکونی و اراضی غیرقابل استحصالی همچون زمین‌های کشاورزی، محدوده‌های حفاظت شده، به یک منطقه آزاد اضافه می‌گردد. این کارشناس همچنین در ارتباط با کیفیت افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی در همان گفت‌وگو عنوان

کرده است که: در الحاق اراضی جدید به محدوده این منطقه، باید چند نکته بسیار مهم را مدنظر قرار داد: نخست آن‌که منفصل بودن اراضی می‌تواند به نقطه ضعفی به عنوان بستری برای توسعه قاچاق مواد اولیه و محصول منجر شود؛ موضوعی که دغدغه اصلی مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی است. البته این نگرانی می‌تواند با بهرمبرداری از سامانه‌های نظارتی با تکنولوژی جدید و پایش مستمر در قاچاق، به عدد صفر برسد.

۹) اما، مهدی کاظمیان نیز به عنوان سخنگوی سازمان منطقه آزاد انزلی در گفت‌وگو با خبرگزاری ایرنا در فروردین‌ماه سال ۱۴۰۱ عنوان می‌دارد که: در صورت بررسی روند روبه رشد مناسبات کشورمان با اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا و نقش این منطقه در مناسبات ترانزیتی چین با غرب آسیا و جنوب آسیا و اوراسیا؛ افزایش محدوده عملیاتی، بستر مناسبی جهت دستیابی به اهداف ترسیم می‌نماید.

هرچند ما دقیق نمی‌دانم منظور مهدی کاظمیان چیست و موفقیت در بازار اوراسیا چه ربطی به افزایش محدوده منطقه آزاد انزلی دارد و یا به‌جز فرودگاه سردار جنگل، کدام محدوده مدنظر لایحه، به حوزه ترانزیت که مدعای ایشان است، مربوط می‌شود؟!

اما جهت اطلاع سخنگوی سازمان منطقه آزاد انزلی باید عنوان کنیم، امروز کشور آذربایجان در اثر تعلل‌های ایران، تحریم و تقافل سنگین موجود؛ در موضوع فعال‌سازی کریدور میانی، در صدد دستیابی به موفقیت راهبردی و تعیین‌کننده در سطح بین‌المللی است؛ البته با محوریت منطقه آزاد الت و بندر باکو. هرچند درحال حاضر برای منطقه آزاد انزلی فعال شدن در کریدور شمال–جنوب به صورت یک آرزو مانده است؛ چراکه با توافق اخیر ایران و روسیه، مسیر این کریدور به سمت آستارا متمایل شده است.

در پایان توصیه می‌شود، سازمان منطقه آزاد انزلی به‌جای تلاش و تمرکز جهت افزایش محدوده جغرافیایی منطقه، به تقویت کارآمدی خود در حوزه‌های راهبردی این منطقه نظیر ترانزیت و تجارت بین‌المللی، بپردازد؛ زیرا بی‌تردید پس از فروش زمین‌های مدنظر در شهرک‌های صنعتی عنوان شده در لایحه مورد بحث و نقد شدن آنها!!! تنها چیزی که سهم سازمان منطقه آزاد انزلی خواهد شد، نه چندصد پروژه سرمایه‌گذاری فعال و سودآور؛ بلکه چندصد پرونده حقوقی و مشکلات عدیده اجرایی، محیط‌زیستی و اعتراضات اجتماعی است.

نماید.

منصوری با تأکید بر اینکه آغوش دولت و مجموعه دبیرخانه شورایی ملی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برای پذیرش سرمایه‌گذاران باز است تا با حمایت‌های لازم، شاهد رونق در این مناطق باشیم؛ درخصوص طرح‌های نیمه‌تمام در مناطق آزاد نیز عنوان کرد: برخی از این طرح‌ها با سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی اجرا می‌شود و برخی سرمایه‌گذاری‌ها نیز مشترک میان دولت و منطقه آزاد است که تعدادی از اینها همچون پل خلیج‌فارس در حقیقت راه دسترسی به قشم است که سال‌ها معطل مانده و با همکاری دولت و منطقه آزاد این طرح مجددا فعال شد.

معاون اجرایی رئیس‌جمهور در پایان درخصوص محقق شدن وعده‌های دولت در دومین سال فعالیت دولت سیزدهم خاطرنشان کرد: عمده وعده‌های رئیس‌جمهور در سفرها محقق شده است و مصوبات سفر تا ۳سال، فرصت برای اجرا دارد و با افتخار می‌گویم که عمده مصوباتی که در ۳سال اول دولت مردمی باید اجرایی می‌شد، عملیاتی گردید و تعدادی از طرح‌ها که مربوط به سال‌های بعد است، زمان برای اجرای آن داریم.

یادداشت

جدال مناطق آزاد ایران با فنا جیت بقا

یادداشت:

روحاله امامی

جریان توسعه در ایران از زمان امیرکبیر از حیث منطق درونی شروع شد؛ اما گروه‌های مخالف توسعه که منافع آن با جهان عقب افتاده و فرومانده قجری تعریف شده بود، با دریافت میزان خطرناک بودن کار امیرکبیر برای آنها، با شهید کردن آن بزرگ‌مرد، به صورت موقت چراغ توسعه را کشتند. بعد از سلسله قاجار، با شروع مشروطه دوباره بحث توسعه در میان نخبگان و جامعه آن روز مهم شد، اما باز هم با شکست مشروطه و شروع حکومت رضاخانی، در مسیر سخت‌افزاری آن غلتید. در زمان حکومت پهلوی بخشی از جنبه‌های سخت‌افزاری توسعه انجام گرفت؛ اما چون فاقد منطق درونی و توازن بود، به سرانجام نرسید.

پس از انقلاب و جنگ تحمیلی، سیاستمداران انقلابی با تدوین قوانین پنج‌ساله توسعه، دوباره در صدد روشن کردن قطار توسعه در ایران و رسیدن به افق‌های تازه شدند؛ اما باز هم مشکلاتی وجود داشت ازجمله دولت رانتیر و نخبگان تکنوکرات. بالای ماده سیاه و بدمستی‌های فصلی آن در کنار وجود مدیرانی که بدون تحصیلات مرتبط با حوزه توسعه در وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه و عدم تسلط بر علوم برنامه‌ریزی توسعه، با این امر به عنوان یک پروژه برخورد کردند و بدون توجه به ابعاد متفاوت و خاصیت پروسس بوئن آن؛ توسعه در ایران را از توازن و پایداری خالی نمودند. یعنی توسعه در ایران با مشکلاتی نظیر وجود جامعه مدنی ضعیف، گروه‌های نفوذ، دولت رانتیر و نخبگان سیاسی ناشایا فرایند توسعه روبه‌رو بوده است. فی‌الواقع در کشورهای شرقی، شکل‌گیری توسعه متوازن با عدم شکل‌گیری آن در یک کشور چیزی جز اندیشه و عملکرد نخبگان سیاسی نیست.

اما در ایران چه قبل و چه بعد از انقلاب؛ بسیاری از نخبگان ایران، نخبگان تصادفی هستند و تجربه نباشته شده برای انجام کارهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اصولا مملکت‌داری ندارند و یکی‌یکی باید تجربه کسب کنند. همچنین پیش و دانش جهانی نخبگان سیاسی و رهبران کشورها با واقعیت‌های جهان امروزی و چگونگی اتخاذ تصمیمات و موضع‌گیری آنها در بعد داخلی و بین‌المللی هم یکی دیگر از جنبه‌های تأثیرگذاری نخبگان بر چگونگی مدیریت توسعه در ایران است.

معضل مهم دیگر در مورد تأثیرگذاری منفی نخبگان در امر توسعه ایران، نبود اجماع یا استراتژی توسعه است. استراتژی درواقع نمایش‌نامه توافقی شده از قدرت هنر، خلاقیت، تسلط علمی و معقول نخبگان یک کشور بر واقعیت‌های موجود و اهداف آینده است که برای کشورشان ترسیم می‌کنند.

حال اگر بخواهیم جریان توسعه در ایران را از آینه مناطق آزاد نگاه کنیم که در حقیقت مناطقی منتخب و کوچک‌ری‌تر تمرین استراتژی‌های کشوری هستند، متأسفانه می‌بینیم که نخبگان و تصمیم‌گیران سیاسی با وجود متن و سند مدون و قابل‌قبول، حرکت توسعه در مناطق آزاد را هم از حیث نرم‌افزاری و هم سخت‌افزاری آن متوقف کردند.

از سال ۱۳۷۲ که قانون چگونگی اداره مناطق آزاد جمهوری اسلامی ایران مورد تصویب و اعلان قرار گرفت، به اذعان کارشناسان و اقرار مسئولان، هیچ‌گاه به صورت کامل اجرایی نشد. دلایل عدم اجرای دقیق و کامل قانون چگونگی اداره مناطق آزاد زیاد و متفاوت از هم است، اما شاید می‌توان به مهم‌ترین آن به قرار ذیل اشاره کرد:

عدم اجماع نخبگان سیاسی در دولت‌های مختلف در ارتباط با ماموریت‌ها و کارکرد مناطق آزاد در اقتصاد ملی؛ وجود گروه‌های نفوذ از طبقه تجار و واردکنندگان که وجود مناطق آزاد را به عنوان پایانه‌های تولید، مخالف منافع خود می‌دانستند؛ رفتار متناقض و متضاد نخبگان سیاسی با مناطق آزاد و عدم جدیت در حمایت از اجرای قانون؛ تسری رقابت‌های سیاسی حزبی به مناطق آزاد و مشارکت غلط این مناطق در بارکشی‌های سیاسی برخی مدیران؛ برتری مقولات سیاسی بر مقولات اقتصادی در انتخاب مدیران و تصمیم‌گیران مرتبط با مناطق آزاد؛ عدم اجرای ماده۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و وجود حاکمیت‌های چندگانه در مناطق آزاد؛ که همه این مشکلات را می‌توان با کمی کنکااش، به سرشاخه اصلی‌شان یعنی نخبگان ربط داد؛ یعنی مناطق آزاد گرفتار معضلاتی هستند که بر آنها از طرف مدیران و مسئولان تحصیل می‌شود. تا اواسط دهه ۹۰ شمسی مناطق آزاد با بهره‌مندی از برخی مزایای قانونی و نیز فرصت زمین‌های بکر و آماده فروش توانستند با ادامه‌سازی زیرساخت‌های سخت‌افزاری و عمرانی؛ رشد اقتصادی را با جذب و جلب سرمایه‌گذاران مختلف در بخش‌های تولیدی، صنعتی، کشاورزی، خدماتی ... در محروم‌ترین نقاط ایران، آهسته و آزران به حرکت درآورند. آثار مهاجرت معکوس به برخی از مناطق آزاد و نیز استقلال مجلدانه جامعه محلی از طرح‌های اقتصادی، نشانه‌ای از همراهی اجتماعی با تحولات اقتصادی بود. این تغییر مهم و تأثیرگذار در جاده‌های مرزهای ملی ایران هم نوبدبخش بود و هم برای گروه‌های نفوذ و مخالف توسعه خطرناک؛ البته تقویت بافت اجتماعی و اقتصادی مرزهای ایران با محوریت مناطق آزاد نه تنها یک دستاورد اقتصادی بود، بلکه یک دستاورد مهم سیاسی-امنیتی برای کشور محسوب می‌شد؛ به همین خاطر و نیز به دلیل کارکرد کلان مناطق آزاد در بازی اقتصادی ملی در پرتو آینده، مهم‌ترین علت و بهانه‌های ناگفته مخالفین مناطق برای کشتن چراغ توسعه در مناطق آزاد بوده و هست. مناطق آزاد اگر به محور سرمایه‌گذاری، تولید، صادرات و جذب فناوری و تجربه بر موقعیت‌های جغرافیایی ویژه تبدیل شوند، می‌توانند مردم را در محروم‌ترین مناطق ایران از مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی توسعه بهره‌مند نمایند.

اما مناطق آزاد از سال۹۵ از طریق مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی برخلاف نص صریح قانون مناطق آزاد و سیاست‌های اقتصادی مقاومتی، در تارک‌براهی انداخته شده‌اند که بسیار بیشتر از سرزمین اصلی گرفتار قید و بند و بروکراسی می‌باشند. ماده۲۳ قانون پنج‌ساله برنامه ششم توسعه یعنی: حذف آزادی قانونی آنها یعنی مابین مناطق بدون هویت و کارکرد، حذف معافیت‌های مالیاتی خصوصا مالیات بر ارزش افزوده، تقلیل جایگاه شورای‌عالی مناطق آزاد به ریاست رئیس‌جمهور به یک شورای افتوری کوچک تحت‌نظر وزیر اقتصاد و عدم اجرای ماده۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، همگی تکه‌های پازلی هستند که نخبگان ما تحت‌تأثیر گروه‌های نفوذ و در سایه ضغف جامعه مدنی برای مناطق آزاد چیده‌اند.

درحالی که اصولا دولت‌های توسعه‌گرا خصوصا در ایران باید مستقل و البته در حیطه اختیارات خود عمل کنند یعنی از یکسو به عنوان قدرت عالی رفتار کنند و از سوی دیگر در قبال مردم مسئولیت داشته و تنها به آنان پاسخگو باشد؛ در برابر قدرت‌ها و نهادهای مخالف توسعه، ایستادگی داشته و به‌جای فرمان‌بردار بودن از این نیروها، در راستای الزامات توسعه حرکت نمایند؛ اما در طی سال‌های اخیر می‌بینیم مناطق آزاد که در تعریف‌شان مناطقی برای تمرین توسعه در ایجاد کوچک هستند، به‌شدت از سوی نهادهای سیاستگذار و مجری، تحت‌فشار قرار گرفته‌اند؛ و نه تنها قانون آنها را به حملات گوناگون از طرف نهادهای بنام دیوان عدالت اداری مثله شده است، بلکه مزایای آنها نیز توسط نهادهای نفع بروکراسی تیغ گردیده و امروز ساختار اداری و مدیریتی مستقل و فرابخشی آنها نیز، احتمالا به دلیل رقابت‌های فردی–گروهی درحال متلاشی شدن است. این وضعیت اسفناک درحالی اتفاق می‌افتد که نه دولت و نه مجلس حاضر به توضیح نیستند؛ یعنی کسی نمی‌تواند پاسخ قانع‌کننده‌ای به این ابهام مهم بدهد که در روزگاری که ایران تحت‌فشار اقتصادی، رسانه‌ای، فرهنگی و امنیتی دولت‌های غربی و اذئاب آنها قرار دارد و در جریان بهار عربی شاهد بودیم به علت ناقص بودن و نامتوازن بودن توسعه، شورش‌های اجتماعی بر علیه حاکمیت یا مناطق آزاد است؛ ضربه به مفاصل ارتباطی و یک خواسته اقتصادی به یک جنبش امنیتی بزرگ و ویرانگر تبدیل شد، چه دست و پا دست‌هایی در پس پرده می‌خواهد کسروی امید توسعه و رشد اقتصاد در مناطق محروم مرزی ایران را که در سوق‌الجیشی‌ترین مناطق کشور قرار دارند و عوامل بیگانه مترشح خالی شدن مرز از رونق و جمعیت هستند تا فتنه‌انگیزی کنند، خاموش کنند و با چه انگیزه‌ای به دنبال فراری دامن فعالین اقتصادی، کوچانشان جمعیت فعال به حاشیه شهرهای بزرگ، ایجاد عدم توازن منطقه‌ای در دوطرف مرزها و فرصت‌سازی برای مقایسه کارآمدی سیستم‌تابک و خالی کردن مرز از مرزبانان مرزنشین هستند؟

امروز سازمان‌های مناطق آزاد ایران از یک‌طرف بدون برخورداری از یک ریلال بودجه دولتی هم باید بتوانند زیرساخت‌های عمرانی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید را پیگیری کنند و هم با ساختار اداری–مدیریتی تضعیف شده از بالا، به دنبال خلق مزیت‌های جدید ساختاری برای سرمایه‌گذاری باشند، بدون این‌که نهادهای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر به کارکرد سیاسی–امنیتی آنها در کنار ماموریت‌های توسعه‌محورشان توجه کنند و در مقولاتی همچون مالیات؛ مناطق آزاد واقع در محروم‌ترین نقاط ایران به لحاظ امکانات اجتماعی، رفاهی و قیمتی را با شهرک‌های صنعتی نزدیک شهرهای بزرگ صنعتی مقایسه کنند. در مقابل دولت‌های همسایه برای جذب فعالین اقتصادی مناطق آزاد، سوله‌های آماده، دفاتر اداری شیک، معافیت‌های مالیاتی چند ۱۰ساله بعضا مادم‌العمر، بروکراسی اداری مختصر، تضمین اصلی و سود سرمایه‌گذاری و محیط اقتصادی بدون تحریم بین‌المللی را در نزدیکی مناطق آزاد کشور ارائه می‌کنند و اگر سرمایه‌گذاران فعال مناطق آزاد با وجود شرایط حاضر و آتی در ایران نخواهند بروند، قطعا تصمیم‌شان بر مدار مزیت و منطق اقتصادی نیست؛ بلکه براساس اخلاق، وطن‌پرستی و ایثار است.

مناطق آزاد امروز نه تنها مناطقی برای تمرین توسعه بدیالقل در ایران هستند؛ بلکه پایگاه‌های بزرگ دفاع از یکپارچگی سرزمینی و اتحاد ملی می‌باشند که برخی از دشمنان می‌خواهند با حربه مرگ با هزاران چاقو را به آن تحمیل کنند. شاید یکی از این ضربات کاری چاقو، از حیث انتفاع انداختن مناطق آزاد است؛ ضربه به مفاصل ارتباطی و حرکتی ایران در روزگار تحریم و ایجاد سکون و یا خونریزی برروزین در آنها؛ یعنی قلغ کردن اندام‌های حرکتی ایران، یعنی تصفیف مراکز تولید و تنفس و تحمیل بار اضافی به مراکز مصرف. اگر این ضربه با هدف مرگ نیست، دقیقا چیست؟

معسن منصوری در حاشیه چهارمین نشست شورای‌عالی مناطق آزاد تجاری–صنعتی و ویژه اقتصادی که با دستور رئیس‌جمهور برگزار شد، اظهار

معاون اجرایی رئیس‌جمهور گفت: وعده‌های آیت‌الله رئیسی در سفرها محقق و عمده مصوبات در ۲سال اول دولت مردمی عملیاتی شده است.

معاون اقتصادی و سرمایه گذاری سازمان منطقه آزاد قشم اظهار کرد: تسهیل شرایط برای سرمایه‌گذاران واقعی با صدور اسناد حدنگاری شده جزیره قشم

سرپرست معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد قشم گفت: با صدور ۲۹ فقره اسناد حدنگاری شده برای منطقه آزاد و منطقه ویژه اقتصادی قشم، می‌توان گفت که شرایط برای سرمایه‌گذاران واقعی در جزیره قشم تسهیل خواهد شد. مختار گرشاسبی با بیان این مطلب، اظهار داشت: با تثبیت مالکیت در منطقه آزاد و منطقه ویژه اقتصادی قشم؛ شاهد تسهیل در مراحل واگذاری زمین به سرمایه‌گذاران واقعی جهت ایجاد واحدهای تولیدی و رونق کسب و کار در جزیره قشم خواهیم بود.

وی ادامه داد: امکان اعطای سند مالکیت به سرمایه‌گذارانی که پروژه‌های خود را به بهره‌برداری رسانده‌اند، با وجود تثبیت مالکیت دولت با نمایندگی سازمان منطقه آزاد قشم در جزیره قشم فراهم می‌شود.

سرپرست معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد قشم عنوان کرد: رشد و توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری، سهولت و رفع محدودیت در اخذ تسهیلات بانکی برای اشخاص حقیقی و حقوقی، با وجود اسناد صورت خواهد پذیرفت.

به گفته گرشاسبی؛ به این ترتیب سرمایه‌گذارانی که فعالیت تولیدی خود را انجام داده‌اند، جهت برخورداری از تسهیلات بانکی نیازمند ارائه سند هستند که با این اسناد می‌توانند پیگیر موضوع و اخذ تسهیلات باشند.

وی در ادامه تأکید کرد: واگذاری اسناد مالکیت مربوط به واحدهای تولیدی فعال در جزیره قشم قطعاً شامل سرمایه‌گذارانی خواهد بود که که به تعهدات خود در سال‌های گذشته عمل کرده‌اند و افرادی که تنها زمین خالی را بدون هیچ فعالیت اقتصادی در اختیار دارند شامل این موضوع نخواهند شد.

گرشاسبی اظهار کرد: صدور ۲۹ فقره سند حدنگاری شده برای مساحتی بیش از ۶۹ هزار هکتار از اراضی جزیره قشم، یک اقدام بزرگ جهت حمایت از ورود سرمایه‌گذاران واقعی به جزیره قشم است.

سرپرست معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد قشم در پایان از اقدامات صورت گرفته و هم‌افزایی ایجاد شده میان دستگاه‌های اجرایی و دستگاه قضایی استان هرمزگان با سازمان منطقه آزاد قشم جهت صدور ۲۹ فقره اسناد حدنگاری شده در جزیره قشم قدردانی کرد.

امام‌جمعه اهل سنت شهر طبل در آیین دومین روز بدرقه زائران حج از فرودگاه قشم بیان کرد: تحقق آرزوی دیرینه پرواز مستقیم از جزیره قشم به سرزمین وحی

امام‌جمعه اهل سنت شهر طبل گفت: پرواز مستقیم از جزیره قشم به سرزمین وحی، یکی از آرزوهای دیرینه ساکنان این جزیره بود که خوشبختانه در دوره جدید مدیریت سازمان منطقه آزاد قشم عملی شد.

شیخ محمدصالح امینی در آیین دومین روز بدرقه زائران حج از فرودگاه قشم، اظهار داشت: تعامل و همکاری‌های خوبی میان بخش‌های مختلف جهت خدمت‌رسانی به مردم و رفاه حال زائران بین‌الله الحرام صورت گرفت، که جای تقدیر و تشکر دارد. وی ادامه داد: برقراری پرواز مستقیم از جزیره قشم به عربستان سعودی کام بسیار مهمی جهت رفاه حال مردم به‌ویژه زائران بین‌الله الحرام بود که باید بابت آن باید از تلاش‌های سازمان منطقه آزاد قشم، سازمان هواپیمایی کشوری، سازمان حج و زیارت و بته مقام معظم رهبری قدردانی کرد.

امام‌جمعه اهل سنت شهر طبل در پایان خاطرنشان کرد: انجام این خدمت مایه خیر بسیاری برای جزیره قشم خواهد بود و امیدوار هستیم تمامی مدیران و مسئولانی که به‌دنبال خدمت به مردم هستند، از این برکت بهره‌مند شوند. براساس این گزارش، در دومین روز از اعزام حجاج به صورت مستقیم از فرودگاه بین‌المللی قشم به جده عربستان، ۲۱۸ تن از زائران بین‌الله الحرام با پرواز هواپیمایی ایران‌ایر، فرودگاه بین‌المللی قشم را به مقصد سرزمین وحی ترک کردند. گفتنی است، با برنامه‌ریزی سازمان منطقه آزاد قشم، اسامال برای نخستین‌بار اعزام حجاج با دو پرواز مستقیم از فرودگاه بین‌المللی قشم به عربستان صورت گرفت.

رئیس کل دادگستری هرمزگان اظهار کرد: حفظ بیت‌المال با صدور اسناد حدنگاری شده منطقه آزاد قشم

رئیس کل دادگستری هرمزگان گفت: با صدور اسناد حدنگاری شده منطقه آزاد قشم، کام بزرگی جهت حفظ بیت‌المال و دفاع از اراضی ملی و دولتی برداشته شد. مجتبی قهرمانی افزود: با توجه به گذشت ۳۰ سال از تشکیل منطقه آزاد قشم، در دسترس نبودن اسناد مالکیت، یکی از مشکلات قدیمی بود.

وی ادامه داد: با وجود پیگیری‌های سازمان منطقه آزاد قشم جهت صدور این اسناد، برخی موضوعات در گذشته مانع این اتفاق بود که در نهایت با همکاری خوب شکل گرفته میان استان هرمزگان و دستگاه قضایی استان، شاهد تعیین تکلیف این موضوع هستیم.

قهرمانی بیان کرد: با هم‌افزایی و تعامل دستگاه‌های اجرایی استان هرمزگان و دستگاه قضایی، اسناد تک‌برگ مربوط به مساحت دوسوم جزیره قشم، توسط اداره ثبت اسناد استان صادر شده است و این ۲۹ فقره سند حدنگاری شده، بیش از ۶۹ هزار هکتار از اراضی و عرصه‌های جزیره قشم را شامل می‌شود.

رئیس کل دادگستری هرمزگان یادآور شد: صدور این اسناد و تثبیت مالکیت می‌تواند منجر به رفع بسیاری از مشکلات و چالش‌های حقوقی در منطقه آزاد قشم گردد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم بیان داشت:

رفع برخی دوگانگی‌های حاکمیتی با صدور اسناد حدنگاری شده در جزیره قشم

لازم به ذکر است، مدیریت زمین، مقابله با زمین‌خواری، جلوگیری از فرار مالیاتی و پولشویی، جلوگیری از تغییر کاربری‌ها، پیشگیری از تجاوز به اراضی ملی و منابع طبیعی، کاهش شکایات و پرونده‌های قضایی و ایجاد شفافیت از مزایای عمده اجرای کامل قانون جامع حدنگار می‌باشد.

از عرصه جزیره قشم به عنوان یکی از قطب‌های مهم اقتصادی و گردشگری کشور است.

ابطال اسناد قبلی و صدور اسناد جدید مالکیت در جزیره قشم، تأثیر مهمی در رونق گرفتن فضای تولید و اقتصاد و بهبود فضای کسب و کار در این مناطق خواهد داشت.

هماهنگی و همکاری تمام دستگاه‌های استان به‌ویژه قوه قضاییه و استانداری تشکر می‌کنم و این موضوع گواهی است بر تعامل خوبی که میان سه قوه در راس نظام نیز وجود دارد.

پیغامی ادامه داد: صدور اسناد حدنگاری شده در جزیره قشم، پایه‌ای برای رفع برخی دوگانگی‌های حاکمیتی است که منجر به بروز مشکلاتی برای مردم شده بود.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در پایان خاطرنشان کرد: امیدواریم همه دستگاه در خدمت به مردم موفق باشند و منطقه آزاد قشم نیز در دوره جدید با همکاری و تعامل ویژه با همه دستگاه‌های استان، خدمت بیشتری به مردم برساند.

براساس این گزارش، با صدور این ۲۹ فقره سند مالکیت ۸۸ میلیون و ۵۸۸ هزار و ۹۳۳ مترمربع از اراضی منطقه آزاد قشم ۶۰۳ میلیون و ۳۹۰ هزار و ۵۲۴ مترمربع از منطقه ویژه اقتصادی قشم به‌نام دولت جمهوری اسلامی ایران و به نمایندگی سازمان منطقه آزاد قشم تثبیت شد.

گفتنی است، سنددار شدن اراضی محدوده منطقه آزاد و ویژه اقتصادی قشم از مهم‌ترین موضوعاتی است که برای جامعه محلی و سرمایه‌گذاران مزایای متعددی جهت ارتقاء اعتماد عمومی، توسعه اجتماعی، اقتصادی، ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری، حفاظت از منابع طبیعی و افزایش ارزش اراضی به همراه دارد.

همچنین، اسناد صادر شده از سوی اداره کل ثبت اسناد و املاک استان هرمزگان، مربوط به بیش از ۶۹ هزار هکتار

در جلسه‌ای با حضور استاندار و رئیس کل دادگستری هرمزگان، ۲۹ فقره سند مالکیت حدنگاری شده منطقه آزاد و منطقه ویژه اقتصادی جزیره قشم به رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم تحویل داده شد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در این خصوص اظهار داشت: با تأکیدات روسای دو قوه مجریه و قضاییه در رفع مشکلات بنیادین دوگانگی در حاکمیت و پیگیری‌های مجدانه استاندار محترم جناب مهندس دوستی و رئیس کل محترم دادگستری جناب دکتر قهرمانی و با هدف اجرای قانون جامع حدنگار و عمل به تأکیدات مقام معظم رهبری و اجرای برنامه ابلاغی هفتم توسعه؛ ۲۹ فقره سند مالکیت حدنگاری مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به نام دولت جمهوری اسلامی ایران، به نمایندگی سازمان منطقه آزاد قشم صادر گردید.

عادل پیغامی افزود: این ۲۹ فقره سند با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و جهاد کشاورزی، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، استانداری هرمزگان و دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، از سوی اداره کل ثبت اسناد و املاک استان هرمزگان صادر شده است.

وی تصریح کرد: با حل مشکل اسناد منطقه آزاد قشم امروز، روز خوبی برای مردم جزیره است و صدور اسناد حدنگاری شده در قشم، موجب رفع برخی دوگانگی‌های حاکمیتی است.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد قشم افزود: از

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم اظهار داشت:

نخستین پرواز مستقیم حجاج از فرودگاه قشم، رزق الهی برای توفیق خدمت است

قشم، امسال برای نخستین‌بار اعزام حجاج با پرواز مستقیم از فرودگاه بین‌المللی قشم به سرزمین وحی در قالب دو پرواز در روزهای ۲۵ و ۲۶ خردادماه صورت گرفت.

گفتنی است، آیین بدرقه زائران بیت‌الله الحرام با حضور عادل پیغامی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم، محمد محمدحسینی فرماندار، جمعی از مسئولان اجرایی و مقام‌های نظامی و قضایی شهرستان قشم در فرودگاه بین‌المللی قشم انجام پذیرفت.

وی ادامه داد: معنویت سفر حجاج از قشم عطر معنویت را در تمام جزیره قشم آکنده کرده است و موجب ثمرات بسیاری خواهد بود.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم خاطرنشان کرد: همراهی ایران‌ایر، سازمان حج و زیارت و ارگان‌های امنیتی در فراهم آمدن بستر انجام نخستین پرواز مستقیم از قشم به سرزمین وحی و عبور از تامين مسائل فنی موردنیاز شایسته تقدیر است.

بنا بر این گزارش، با برنامه‌ریزی سازمان منطقه آزاد

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم گفت: به ثمر نشستن نخستین پرواز مستقیم حجاج از فرودگاه بین‌المللی قشم به عربستان، مایه آرامش، ثمره دعای خیر حاجیان و رزقی الهی برای توفیق خدمت است.

عادل پیغامی در آیین بدرقه زائران بیت‌الله الحرام در فرودگاه بین‌المللی قشم اظهار کرد: ایام حج برای بازماندگان موجب حسرت است و این حسرت را با پرواز دادن دل‌های خود به این سفر ممنوی آرامش می‌بخشند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم تأکید کرد:

داشتن نگاه کلان به حوزه تحت‌وظیفه، از ویژگی‌های اصلی یک مدیر است

ارائه دهند و خاطرنشان کرد: شهرهای دیگر جزیره نیز مشتاق تکثیر این نوع تفاهم‌نامه‌ها جهت همکاری در حوزه شهری هستند.

گفتنی است، در ادامه این جلسه مختار گرشاسبی معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد قشم گزارشی از عملکرد سه‌ماهه سه مدیریت گمرک، اصناف و بازرگانی و جذب سرمایه و بازاریابی ارائه داد که هر سه مدیریت به لحاظ عملکردی در مقایسه با سه‌ماهه نخست سال گذشته، از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار بودند.

وی خواستار اتصال بیشتر سیستماتیک بین مدیریت‌های سازمان با برپایی جلسات گفت‌وگو و تبادل نظر شد و افزود: یکی از ویژگی‌های مدیریتی، علاووبر انجام ماموریت‌های محوله، داشتن نگاه کلان به حوزه تحت‌وظیفه است.

رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در پایان با اشاره به تفاهم‌نامه همکاری بین این مجموعه و شهرداری شهر قشم، از معاونان و مدیران خواست تا نظرات جامعی درخصوص توسعه حدود این همکاری

استاندار هرمزگان عنوان کرد:

حل مشکل اسناد جزیره با تعامل دستگاه‌های اجرایی و قضایی هرمزگان و سازمان منطقه آزاد قشم

آزاد قشم تعیین تکلیف و به منطقه آزاد قشم تحویل شد.

استاندار هرمزگان در پایان ضمن قدردانی از همکاری سازمان منطقه آزاد قشم، خاطرنشان کرد: از این دست پرونده‌ها در استان زیاد وجود دارد و با همکاری دستگاه قضایی این موارد را به نفع مردم حل خواهیم کرد.

دارد که موجب سوءاستفاده فرصت‌طلبان از این بستر شده و پرونده‌هایی نیز در این زمینه تشکیل گردیده است.

وی ادامه داد: یکی از این بسترها، بحث بالاتکلیفی و دوگانگی مالکیت اراضی جزیره قشم بود که اکنون با تعامل شکل گرفته حدود ۷۰ هزار از اراضی منطقه

استاندار هرمزگان گفت: با همکاری و تعامل مثبت دستگاه قضایی و دستگاه‌های اجرایی استان هرمزگان و سازمان منطقه آزاد قشم، مشکل اسناد جزیره قشم مرتفع شد.

مهدی دوستی بیان کرد: اختلافات، خلاهای قانونی و دوگانگی‌هایی بین دستگاه‌های اجرایی و حاکمیتی وجود

در جلسه معاون اقتصادی سازمان منطقه آزاد قشم و مدیرکل امور مالیاتی هرمزگان تأکید شد:

برنامه‌ریزی جهت رفع سریع‌تر مشکلات مالیاتی فعالان اقتصادی منطقه آزاد قشم

از دیگر موضوعات مطرح شده در این جلسه بود. گرشاسبی در پایان خاطرنشان کرد: همچنین در این جلسه پیرامون برنامه‌ریزی برگزاری دوره‌های آموزشی توسط اداره کل مالیاتی استان برای فعالان اقتصادی مورد تأکید قرار گرفت.

براساس این گزارش، جلسه مختار گرشاسبی سرپرست معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد قشم و جعفر احسانی‌مهر مدیرکل امور مالیاتی استان هرمزگان با حضور جمعی از مدیران دو مجموعه و فعالان اقتصادی جزیره قشم برگزار گردید.

مدیر شیلات و کشاورزی سازمان منطقه آزاد قشم مطرح کرد:

معرفی جزیره قشم به عنوان اولین جزیره شیلاتی کشور با بهره‌گیری تکنولوژی‌های جدید

نهایی جهت تولید محصولات استاندارد و با کیفیت بالا در زمینه تولید خوراک دام طیور و آبزیان هستند.

مدیر شیلات و کشاورزی سازمان منطقه آزاد قشم در پایان خاطرنشان کرد: برای معرفی جزیره قشم به عنوان اولین جزیره شیلاتی کشور و دستیابی به هدفگذاری صورت گرفته در برنامه توسعه کشور و همچنین افزایش تولید محصولات شیلاتی و آبزیان، نیازمند هم‌افزایی معدن و تسهیل تولید و اداره کل شیلات استان هرمزگان، در نهایت سه شرکت دانش‌بنیان درحال اخذ مجوزهای

شرایط و اخذ مجوزهای لازم جهت سرمایه‌گذاری در جزیره حاضر شدند.

وی ادامه داد: در سال جاری برای نخستین‌بار توانمندی فنی متقاضیان سرمایه‌گذاری از لحاظ علوم نوین و دانش روز واحدهای دانش‌بنیان مورد بررسی قرار گرفت.

نوری‌بالانجی در ادامه تصریح کرد: پس از بررسی‌های تخصصی صورت گرفته و با همکاری مدیریت صنعت، معدن و تسهیل تولید و اداره کل شیلات استان هرمزگان، در نهایت سه شرکت دانش‌بنیان درحال اخذ مجوزهای

مدیر شیلات و کشاورزی سازمان منطقه آزاد قشم از بررسی تخصصی توانمندی فنی و تخصصی ۲۰ مجموعه علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در حوزه شیلات، کشاورزی و صنایع وابسته به آن با روش‌های نوین و دانش‌بنیان تولید خوراک دام، طیور و آبزیان در جزیره قشم خبر داد. مریم نوری‌بالانجی با بیان این خبر اظهار داشت: پس از برگزاری نخستین همایش روش‌های نوین مدیریت در آبی‌پروری و همایش ملی فرصت‌های سرمایه‌گذاری قشم در استفاده گذشته؛ این مجموعه‌ها برای بررسی

